

MAGYAR LAPOK

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvénytéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Roosevelt távirata a nemzetközi érdeklődés középpontjában

**Biztosítékot kért, hogy Németország és Olaszország
fegyveres erővel nem intézzenek támadást más államok
ellen. — A vitás kérdések megoldására nemzetközi
értekezletet javasol**

Washingtonból jelentik: Roosevelt, az Egyesült Államok köztársasági elnöke szombatra virradó éjjel Hitler német birodalmi vezérkancellárhoz és Mussolinihez, az olasz kormány elnökéhez, táviratot intézett. A távirat fontosabb részei a következők:

„Az események menete, úgy látszik, felidézte a fegyverekkel való fenyegetést. Az egész világ, mind a győztesek, mind a legyőzöttek, mind a semleges nemzetek megszenvednék ezt. Nem akarom hinni, hogy a világ szükségképpen ilyen sorsra lenne ítélve. Egészen nyilvánvaló, hogy a nemzetek vezéreinek megvan a hatalma, hogy megmentsek népeiket a fenyegető katasztrófától, — de — sajnos — szükséges számot vetnünk a legutóbbi tényekkel. Három európai és egy afrikai nemzet megérte függetlenségének halálát. Egy szomszédállam megszállotta egy másik távolkeleti független nemzet területét. Mafacsul tartják magukat azok a — reméljük alaptalan hírek — hogy más független nemzetek ellen is támadó cselekményeket terveznek. Pontosan szólva, közeledik az a pillanat, amikor ennek a helyzetnek katasztrófában kell végződnie, ha csak nem találunk az események irányítására észszerű utakat. Ön több ízben hangsúlyozta, hogy sem Ön, sem az olasz, vagy német nép nem akar háborút. Semmi sem tudja meggyőzni a föld népeit, hogy valamelyik hatalomnak joga, vagy szüksége volna saját népére, vagy más népekre rákényszeríteni egy háború következményeit, ha csak nem kézenfekvő, hogy az illető nép saját területét védelmezi. Amikor most Amerika ezt a kijelentést megteszi, nem az önzés, nem a félelem, nem a gyengeség beszél belőlünk. Még mindig az a meggyőződés, hogy a nemzetközi problémákat meg lehet oldani a zold asztal mellett. Következésképpen nem jelentene választ valamelyik fél részéről, ha a békés tárgyalásokra való felhívásra azt felelné, hogy nem teszi le a fegyvert mindaddig, amíg nem kap biztosítékot, hogy a döntés rá nézve kedvező lesz. Szükséges, hogy mindenik fél éppúgy, mint a tárgyaló termekben és a bíróság előtt jóhiszeműen és azzal a meggyőződéssel kezdje meg a tárgyalást, hogy abból mindkét fél számára teljes igazság fog származni. Meggyőződés, hogy a világ béke ügye nagy lépéssel haladna előre, ha minden nemzet nyilatkozatot kapna kormány jelenlegi és jövőbeli politikája tekintetében.

Hajlandó Ön biztosítékot nyújtani arra, hogy fegyveres erői nem fogják megtámadni, sem előzőlni a következő független nemzetek egyikének területét, vagy birtokállományát sem: Finnország, Észtország, Lettország, Lit-

vánia, Svédország, Norvégia, Dánia, Hollandia, Belgium, Anglia, Írország, Franciaország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Liechtenstein, Luxemburg, Lengyelország, Románia, Magyarország, Jugoszlávia, Oroszország, Bulgária, Görögország, Törökország, Arab államok, Szíria, Palesztina, Egyiptom és Irán.

Ennek a biztosítéknak teljesen félreérthetetlennek kell lennie és ki kell terjednie nemcsak a jelenre, hanem a jövőre is, elegendő hosszú időre ahhoz, hogy biztosítva legyen az állandó jellegű békeállapotban a békés alkotó munka minden lehetősége.

Indítványozom tehát, hogy ezt a szót: „jövő”, úgy tekintse, hogy az legalább tízévi szavatolt megnemtámadási időszakot jelentsen,

Nyolc kérdést intéz a német sajtó Roosevelthez

Berlinből jelentik: Amíg Londonban és Párizsban tüntető melegséggel fogadták Roosevelt elnök Hitlerhez és Mussolinihez intézett táviratát, addig Berlinben a lehető leghidegebb hangulat nyilvánul meg az amerikai köztársasági elnök üzenete iránt. Az egyik német lap, nyilván felső sugalmazásra, a távirattal kapcsolatban 8 kérdést intéz Roosevelthez.

Azt kérdezi a lap, hogy nyilvánosan ígató beszédeivel vajjon háborút akar-e felidézni Roosevelt a tengelyállamok és a demokráta hatalmak között?

At akarja-e hozni az Océánon Amerika békés népet Roosevelt, hogy megtámadják Olaszországot és Németországot?

Talán az a célja Rooseveltnek, hogy erőszakkal háborúba kergesse Európa államait és azután fegyver- és mérge-gáz szállítási üzlemekkel leplezze bejpolitikai kudarcait?

Ha nem ezt akarja, akkor miért izgat 1933 óta Németország ellen és miért vágja el a kapcsolatokat Németország és az Egyesült Államok között?

Miért ásta alá a zsidó bojkott támogatásával a közös jólétet támogató kereskedelmi kapcsolatokat?

Miért befolyásolta kedvezőtlenül a Németország és az Egyesült Államok közötti viszonyt azzal, hogy megtiltotta Amerikából a Hélium-szállítást a német léghajók számára?

Miért zárta el az amerikai repülőtereket a német repülőforgalom elől?

Ha Ön azt akarja — folytatja a lap, — hogy felhívását komolyan vegyék, ne csupán üres frázisokat hangoztasson, hanem először

vagy egy negyed évszázadot, ha van bátorságunk ilyen messzi időre látni. Ha kormánya megadja ezt a biztosítékot, haladéktalanul továbbítani fogom azt a felsorolt nemzetek kormányaihoz és ugyanakkor kérni fogom valamennyi nemzetet, hogy a maga részéről ugyanolyan biztosítékot adjon. Az általam vezetett eszmecserék a leghatásosabb és a leggyorsabb módot jelentenek arra, hogy a világ népei fokozottan megszabaduljanak a fegyveres nyomástól, a gazdasági nyomástól és attól a teherrel, amelynek nyomán egyre közelebb jutottak a gazdasági összeomláshoz. Egyidejűleg az Egyesült Államok kormánya hajlandó lenne résztvenni olyan tárgyalásokban, amelyeknek célja gyakorlati módokat találni arra, hogy megnyíljon az út a nemzetközi kereskedelem számára és ezzel minden nemzet képes legyen egyenlő alapon vásárolni és eladni a világpiacra és biztosítva legyen affelől, hogy megkapja a békés gazdasági életéhez szükséges nyersanyagokat és termékeket. Ugyanakkor más nemzetek is megkezdhetnének olyan politikai tárgyalásokat, amelyeket szükségesnek, vagy kívánatosnak tartanak. A mai nagy kormányok fejei a szó szoros értelmében felelősek az emberiség sorsáért, az elkövetkezendő eseményekért. A történelem felelőssé fogja tenni a kormányok vezetőit még a legkisebbek életéért és boldogságáért is. Remélem, hogy az Ön válasza az emberiségnek alapot nyújt arra, hogy reméljen és hosszú évekre biztonságban érezze magát.“

tegyen bizonyosságot jószándékáról. Hagyja félbe szüntelen háborús uszítását és lépjen a béke megvalósításának útjára ne csak beszédekkel, hanem sajtójával, rádiójával és filmjeivel is.

Olaszország elhárítja a nemzetközi értekezlet tervét.

Rómából jelentik: Az olasz lapok megjegyzés nélkül közlik Roosevelt felhívását. Illetékes politikai körök sem nyilatkoztak a kérdéssel kapcsolatban. Mértékadó olasz körök utalnak Mussolini legutóbbi beszédének arra a részletére, amelyben a Duce határozottan kijelentette, hogy Olaszország mindaddig nem vesz részt semmiféle nemzetközi békeértekezleten, amíg jogos követeléseit el nem ismerik. Cianó olasz külügyminiszter beszéde viszont véglegesen elhárította azt a feltevést, hogy a tengelyhatalmak támadásra készülnek.

Rómából jelentik: Roosevelt üzenetének nincs jó sajtóvisszhangja. A lapok szerint az üzenetnek nyilvánvalóan az a célja, hogy az amerikai közvéleményt felkészítse az esetleges nemzetközi eseményekre. Ha Roosevelt hivatalos komolyságot akart volna adni üzenetének, akkor nem kellett volna tüntetészerűen a nagy nyilvánosság előtt küldenie táviratát. Professzoroknak és elhamarkodottak mondják az olasz lapok a táviratot.

Tartózkodóan viselkedik a jugoszláv, lengyel és holland sajtó.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó teljes egészében közli Roosevelt táviratát, — azonban német kommentárral. Belgrádban

Regény ujdonságok:

Egyik: A kiválasztottak, kötve . . .	173 lal
Tóth: Pénztár 9-2-ig, kötve . . .	202 "
Poster: Amerika álma, füzve . . .	148 "
Kenneth: Északnyugati átjáró I, II. füzve . . .	297 "

azonban az az általános vélemény, hogy Jugoszlávia nem zárkózik el semmiféle olyan akció elől, amelyik valóban alkalmas az európai béke megszilárdítására.

Varsóból jelentik: A lengyel lapok is közlik Roosevelt táviratát, azonban addig semmiféle álláspontra sem helyezkednek, amíg a német kormánykörök hivatalos véleményét nem ismerik.

Amszterdami jelentik: Roosevelt távirata meglepte Hollandiát. A holland lapok tartózkodóan viselkednek a távirattal szemben. Meg akarják várni Roosevelt lépésének hatását azoknál az államoknál, amelyeket a felvetett kérdés közvetlenül érint.

Kedvező visszhang a Szovjetben.

Moszkvából jelentik: Hivatalos szovjet álláspont szerint Roosevelt táviratának hatása csak kedvező lehet. Moszkva mindig rokonszenvezett Roosevelt politikájával és az amerikai nagy demokrácia irányával.

Meglépetéssel fogadta az amerikai közvélemény Roosevelt üzenetét.

Washingtonból jelentik: Roosevelt üzenete legnagyobb meglepetést talán Amerikában okozott. A kérdésben nem áll egész Amerika közvéleménye Roosevelt mögött. Az elszigetelő politikai hívei bíznak abban, hogy Roosevelt beszédének nem sok gyakorlati eredménye lesz. Ezzel szemben a kormány hívei szinte teljes számban helyeslik Roosevelt üzenetét. A *Popolo di Roma* washingtoni tudósítója szerint Roosevelt üzenete kevés gyakorlati eredménnyel kecsegtet, csupán arra jó, hogy a tengelyállamok és a demokráta államok között fölveteli a megegyezés lehetőségét.

Olasz politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a magyar miniszterek olaszországi utjának

Április 28-án Teleky gróf miniszterelnök és Csáky gróf külügyminiszter Berlinbe utazik

Rómából jelentik: Olasz diplomata körök kijelentése szerint gróf Teleky Pál magyar miniszterelnök és Csáky gróf magyar külügyminiszter római látogatásának jelentőségét a nemzetközi helyzet feszültsége még inkább növeli és a látogatásnak nagy jelentősége lesz az európai béke kialakítására. Nem kétséges, hogy az olasz-magyar barátság egysége és a két ország közötti jó viszony erősebb, mint valaha. Rómában meglepéssel állapítják meg, hogy a magyar külpolitika párhuzamosan halad a tengelyállamok külpolitikájával.

Teleky miniszterelnök és Csáky külügyminiszter kedden reggel érkezik Rómába. Az olasz határtól a magyar államférfiak Mussolini olasz miniszterelnök különvontán teszik meg az utat Rómáig. A magyar államférfiak négy napig tartózkodnak Rómában és az eddigiek szerint szombaton érkeznek vissza Budapestre. A rákövetkező héten április 28-án úgy Teleky miniszterelnök, mint Csáky külügyminiszter Berlinbe utazik, ahol ugyancsak négy napig tartózkodnak.

Magyarország állásfoglalása az angol-francia biztosítékokkal szemben.

Londonból jelentik: A *Manchester Guardian* hosszú cikkben foglalkozik Magyarországgal. Azt írja a lap, hogy Magyarország nem érezte magát megbántva azért, amiért Anglia és Franciaország kezességét vállalt Görögország és Románia függet-

lenségéért. Ezt legjobban bizonyítja az a tény, hogy Csáky gróf magyar külügyminiszter ugyanazon a napon mondotta el nyilatkozatát, amikor Anglia és Franciaország nyilvánosan kimondották a szavatosság vállalását. Magyarország jóindulatát az is bizonyítja, hogy Csáky külügyminiszter a ki-sebbségi kérdés elintézésére határozott javaslatot tett.

Berlinből jelentik: Az *Essener National Zeitung* ugyanezzel a kérdéssel foglalkozva azt írja, hogy Magyarország reméli, hogy békés szándékai-ban Anglia és Franciaország támogatni fogják, mert a demokráta hatalmaknak is fontos érdeke, hogy nyugalom uralkodjék Közép-Európában.

Csáky külügyminiszter beszéde elősegíti a lengyel-román együttműködést.

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* jelentése szerint Csáky külügyminiszter nyilatkozata és Magyarország dícséretes állásfoglalása nagyban elősegítője lett a lengyel-román együttműködésnek. Az olasz lapok szerint a magyar külügyminiszter nyilatkozatának az volt a célja, hogy Románia ne kösse le magát túlságosan London felé. Csáky külügyminiszter nyilatkozata messzemenő távlatokat nyit a lengyel-román szövetség kifejtésére, mert — írja az egyik olasz lap — nem kell elfelednünk, hogy Magyarországnak és Lengyelországnak közös határa van.

Véglegesen rendezték az Olaszország és Albánia közötti personal-unió kérdését

III. Viktor Emánuel elfogadta Albánia koronáját

Rómából jelentik: Az olasz törvényhozás szombaton tartotta nagyfontosságú ülését, amelyen az olasz-albán perszonálunióra vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta és fogadta el. Az ülés délután 4 órakor kezdődik, s azon megjelentek az albán nemzeti tanács kiküldöttei is, élükön Verlachi albán miniszterelnökkel. „Eljen Albánia!” kiáltással léptek be a terembe, az olasz képviselők pedig karfelemeléssel üdvözölték őket.

Az ülés elnöke az olasz képviselőház nevében köszöntötte az albán nemzet képviselőit és ezután felolvasta a törvényjavaslatot, amely kimondta, hogy III. Viktor Emánuel olasz király és császár elfogadja Albánia koronáját.

A fasiszta Olaszország az új Albániának igazságot, rendet és fejlődést ad.

A Rómában tartózkodó albán küldöttség tagjai szombaton délelőtt 11 órakor a haza oldalánál babérkoszorút helyeztek az Ismeretlen Katona sírjára, azután a fasiszta párt halottainak emlékművénél tisztelegtek, majd Musso-

lini fogadta őket a Palazzo Veneziában. Verlachi albán miniszterelnök megköszönte, hogy az olasz minisztertanács jóváhagyta az albán alkotmányozó nemzetgyűlés határozatait és így a két nép sorsa összekapcsolódott. Mussolini így válaszolt:

— Szkander heg lobogója ott fog lobogni holnap egész Olaszországban az olasz trikolor mellett, bizonyítva, hogy az olasz nép együtt érez az albánokkal. Fogadom, hogy a fasiszta Olaszország az új Albániának igazságot, rendet és fejlődést ad és tudjátok, hogy meg szoktam tartani, amit fogadok.

Az aostai herceg lesz Victor Emánuel tiranai helytartója.

A Havas ügynökség tudni véli, hogy III. Viktor Emánuel, mint Albánia királyát, Tiranában az olasz királyi család egyik tagja fogja képviselni. Valószínűnek tartják, hogy vagy az aostai herceget, a jelenlegi etiópiai alkirályt, vagy a bergamói herceget bízzák meg ezzel a feladattal.

Ciano gróf külpolitikai beszámolója

Ismertette az olasz-albán kapcsolatokat

Rómából jelentik: Miután az albán küldöttséggel közölték, hogy III. Viktor Emánuel király és császár elfogadja Albánia trónját, Ciano gróf külügyminiszter tett nyilatkozatot az Albánia sorsában beállott nagy változásról. Ciano gróf ismertette az albán-olasz kap-

csolatok történetét. Utalt az 1919. évi bécsi értekezlet határozataira és az 1921. évi nagyköveti értekezlet döntésére, amelyek különleges védelmi kötelezettségeket róttak Olaszországra Albánia irányában. Olaszország jogai Albánia fölött elsősorban az albán nép spontán rokonszenvmegnyilvánulásából fakadnak. Mussolini Zog ellenséges politikájával szemben is az albán nép érdekében, Albánia megerősítésén és gazdasági értékesítésén dolgozott. Az a fogadtatás, amelyben az olasz hadsereget Albániában részesítették, mindennél jobban mutatja Mussolini politikájának eredményességét.

Ciano gróf ezután Olaszország Albániában végzett gazdasági munkájára tért át. Az egyik oldalon állott az olasz kormány önzetlen munkájával, a másik oldalon Zog, aki erőszakkal és középkori zsarnoksággal akart uralkodni az albán nép felett.

— Eppen ezért január folyamán Jugoszláviában tett látogatásom során a közöttünk és Jugoszlávia között fennálló szívélyes kapcsolatok nyomán szükségesnek tartottuk fölhívni Belgrád Egyelmét arra, hogy az olasz-albán viszonyban, jobban mondva köztünk és Zog közötti viszonyban válság következhet be, anélkül is inkább, mert egyre több felhívás érkezett hozzánk a legkiválóbb albán személyiségek részéről, hogy szabadítsuk fel az országot.

Olasz sajtóvélemény Ciano gróf beszédéről

Rómából jelentik: Valamennyi olasz lap vezetőhelyen közli Ciano gróf olasz külügyminiszter beszédét. Gayda a *Giornale d'Italia* szerkesztője a *Voce d'Italia*-ban ír cikket Ciano gróf beszédéről és megállapítja, hogy az olasz külügyminiszter beszéde úgy Angliában, mint Franciaországban kellemes hatást váltott ki. Gayda tulzottnak mondja azt a jelentőséget, amelyet az olasz önkéntesek visszahívásának tulajdonítanak egyes államok.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt nyugati szél, északon több helyen eső, délután zivatar. A hőmérséklet északon csökken, délen alig változik.

Nagyfontosságú értekezlet a királyi palotában

Gafencu külügyminiszter ismertette a nemzetközi helyzetet

Bucurestiből jelentik: A királyi udvar minisztere április 15-iki keltezéssel a következő hivatalos közleményt adta ki:

Ma délután öt órai kezdettel Ófelsége a királyi elnöklethez értekezlet volt, amelyen résztvettek: Armand Calinescu miniszterelnök, Arthur Vaitoianu tábornok, Alexandru Vaida-Voevod, G. G. Mironescu, Nicolae Iorga, dr. Constantin Anghel

lescu, Gh. Tatarescu, Ernest Balliff tábornokszárnysegéd királyi tanácsosok és Grigora Gafencu külügyminiszter.

A külügyminiszter részletesen ismertette az utolsó időben folytatott diplomáciai tevékenységet és annak eredményeit. A külügyminiszter előadása az értekezlet résztvevőinek egyhangú jóváhagyásával találkozott.

Hazabocsátják a behívott idősebb korosztályokat

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség április 15-én a következő nagyfontosságú közleményt adta ki:

— Csáky magyar külügyminiszternek a magyar törvényhozás külügyi bizottsága április 13-iki ülésén tett kijelentései nyomán, amelyben kijelen-

tette, hogy Magyarország tiszteletben tartja Románia határait és amely kijelentéseket Bárdossy, bucaresti magyar követ útján a román kormánynak is tudomására hozott, a román kormány elhatározta, hogy a behívott idősebb korosztályokat hazabocsátja.

A fővárosi sajtó a miniszterelnökség közleményéről

A *Curentul* vasárnap száma a következőket fűzi ehhez a közleményhez:

Nagyjelentőségű határozat ez. Amit Románia ezzel tesz, az szép és egyszerű dolog. Rá kell mutatnunk arra, hogy Romániának sohasem voltak támadó szándékai senkivel szemben sem. A csapatösszevonásoknak szigorúan védelmi célzata volt.

Az is bizonyos azonban, hogy az utóbbi időben sokat javult a nemzetközi helyzet, amely akkor, amikor Románia katonai intézkedéseit fogantatotta, aggodalomra adott okot. A román csapatok tehát, amelyek egy napi menettávolságra tartózkodtak a határoktól, visszavonultak az ország belsejébe. A kívülről kapott biztosítékok után Románia egy órát se késlekedve vonta vissza és helyezte nyugalmi állapotba csapatait. A kormányt ennek az intézkedésnek a fogantatásában nem befolyásolták nemzetközi szavatosságok, hanem csupán az a belátás, hogy a helyzetben tisztulás állott be. Magyarország Csáky grófnak a magyar parlament külügyi bizottsága előtt tett nyilatkozatában becületlen álláspontot foglalt el velünk szemben. Románia tudomásul veszi ezt a nyilat-

kozatot s nem kételkedik jóhiszeműségében és őszinteségében, hanem a háború előtti értelemben vett nemzetközi erkölcs megnyilatkozásának tekinteti, amelyre az a válasz, hogy hazaküldi katonáit.

Gafencu lapja, a *Timpul* így ír: A román kormány közleményével kapcsolatban le kell szövegeznünk, hogy a kijelentések, amelyeket Csáky gróf külügyminiszter a magyar törvényhozás külügyi bizottsága előtt tett, megértőbb álláspontot mutatnak, mint amilyen a magyarok magatartása eddig volt. Ezek a szavak, mint a miniszterelnökség közleménye mutatja, kedvező hatást váltottak ki, amely kifejezésre juttatja, mennyire kész Románia baráti tényekkel válaszolni a megértés és a jószándék megnyilatkozásaira. Az utolsó időben behívott évfolyamok hazabocsátása bizonyára az általános elégtétel érzését fogja kelteni. Amilyen mértékben a magyar kormány hajlandó lesz hozzájárulni a román-német viszony javításához, mindig megértést fog találni a román vezető körökben, ami kétségkívül megerősíti majd a két nép közötti békét.

Gafencu külügyminiszter berlini útja

Bucurestiből jelentik: A *Timpul* vezércikkében foglalkozik Gafencu külföldi útjával.

Az első látogatás — írja, — amely Berlinben lesz, igen nagyfontosságú a Románia és Németország közötti kapcsolatokra. Kétségtelen, hogy ezek a kapcsolatok súlyos megpróbáltatásokon mentek át olyan nézeteltérések következtében, amelyek könnyen kimélyülhettek volna. Gafencu külügyminiszter, nehéz hivatala elfogadásának első napjától kezdve felismerte, hogy a román külpolitikának egyik leg-sürgősebb kötelessége a német-román kapcsolatok megjavítása. Az erre vonatkozó akció külpolitikai téren a romániai német kisebbség

helyzetének tisztázásában, külpolitikai téren pedig különösen a német-román gazdasági egyezmény megkötésében nyilvánult meg.

A berlini megbeszélés természetes befejezése lesz annak a diplomáciai tevékenységnek, amely elhárította a fájdalmas félreértéseket és lehetővé tette olyan baráti kapcsolatok megerősítését, amelyek politikai téren békés célokat szolgálnak, gazdasági viszonylatban pedig mindkét állam érdekeit elősegítik. Biztosak vagyunk, hogy Gafencu rokonszenvvel és megértéssel fog találkozni Berlinben, ahová a béke őszinte üzenetét viszi.

Vasárnap délelőtt elutazott a külügyminiszter

Bucurestiből jelentik: Vasárnap délután 1 óra 20 perckor Gafencu külügyminiszter Berlinbe utazott. Kíséretében van Fabricius német követ, Crucescu meghatalmazott miniszter és protokollfőnök, Pusca és Liviu Pop, a kabinetirodából. A pályaudvaron Gafencu külügyminisztert Calinescu miniszterelnök, Mitita Constantinescu, Slavescu és más miniszterek búcsúztatták.

Este háromnegyed kilenc órakor elutazott Berlinbe a román újságírók küldöttsége is, mely mint a német propagandaminisztérium vendége vesz részt az ünnepségeken és egyúttal meglátogatja Nürnberget, Munchent, Berchtsgadent. A román újságírókat Voss bucaresti német követségi sajtótanácsos kíséri el útjukon.

Román előkelőségek Hitler vezér és kancellár születésnapjára

Bucurestiből jelentik: A birodalmi kormány meghívására a következő román előkelőségek fognak résztvenni a Hitler vezér és kan-

Hitler és Ribbentrop Berlinben.

Münchenből jelentik: Hitler német birodalmi vezérkancellár vasárnap este különvonaton Berlinbe utazott. Ribbentrop német külügyminiszter ugyancsak Münchenből Berlinbe repült. Hitler és Ribbentrop között elutazásuk előtt hosszas megbeszélés volt.

VÉRTISZTÍTÁS TAVASSZAL

Leo-Pills tisztán növényi anyagokból előállított hashejtő első-rangú vértisztító és nedvfelkötő hatása bevált. Egy tavaszi kurához elég 1-2 nagy doboz. Egy nagy doboz ára 80 Lei.

Leo-Pills

LAXATIN

Rendes postabélyeget kell ragasztani a repülőbélyeg helyett a postai küldeményekre

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi postafőnökség a közönség tudomására hozza, hogy az új postai díjazás értelmében mindaddig, amíg az új díjazásnak megfelelő egységes bélyegek megérkeznek, a kiszabott illetékből le kell vonni a repülőbélyegek értékét és azt a repülőbélyeg értékének megfelelően külön postabélyegben kell fölragasztani a küldeményekre. Így az egyszerű levelezőlapra, válaszbélyeges lapokra, névjegykártyákra és nyomtatványokra 50 banis rendes postabélyeget kell ragasztani a repülőbélyeg helyett, míg az egyszerű levelekre, képeslapokra, kis csomagokra és üzleti papírokra egy leles bélyeget. Ez az intézkedés csak átmeneti jellegű.

Amerika visszaadja Portorico szigetét Spanyolországnak

Berlinből jelentik: A „Lokalanzeiger” madridi jelentése szerint Madridban Roosevelt üzenete nyilvánosságra hozása előtt olyan hírek terjedtek el, hogy illetékes spanyol köröket Amerika értesítette, hogy az 1898-ban fegyverrel elfoglalt Portorico szigetét Roosevelt vissza akarja adni Spanyolországnak.

Párizsból jelentik: Egyes francia lapok attól tartanak, hogy Spanyolország a tengelyállamok nyomása alatt akcióra készül Gibraltár és Francia-Marokkó ellen.

Eltemették özv. Árvay Árpádnét

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn délelőtt 11 órakor, a város urti társadalmának osztatlan részvéte közepette temették el a Rulikovszkytemető Steinberger-kápolnájából özv. Árvay Árpádnét, szül. Oláh Juliánát, Árvay Árpád lapszerkesztő, lapunk belső munkatársának édesanyját. A gyászszertartást Kiss Károly velencei ref. lelkész végezte, aki vizsgatársaságért esdekel a gyászba borult gyermekek számára. Méltatta az elhunyt uriaszony önfeláldozó életét, felemlítve, hogy szépszájú gyermekét nevelt fel és 18 évi özvegysége alatt is hősiessé küzdölközött a világgal. A sírnál Kalmar László hegyközszáldobogói lelkész, Árvay Árpád rokona, mondott búcsúbeszédet.

Özv. Árvay Árpádné temetésén a nagyszámú megjelent gyászoló közönség soraiban ott láttuk a város uritársadalmának számos vezetőtagját és mindazokat, akik együttérzésükkel osztoznak a családot ért gyászban.

Új munkásbiztosító könyveket kell váltani Szatmár megyében

Saját tudósítónktól. A szatmári munkásbiztosító központi igazgatóság hirdetményt tett közzé. A hirdetményben felhívja az érdekelteket figyelmét arra, hogy a tagsági könyvecskék érvényüket veszítették és azokat még ebben a hónapban újjal kell kicserélni. A száznál kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalatok a szatmári központnál kötelesek jelentkezni, a könyvecskék beszerelése céljából. A száznál több munkást foglalkoztató üzemeknek három példányban kimutatást kell készíteniük az alkalmazottakról és a kimutatást be kell terjeszteniük a szatmári központhoz, ahol azokat a fizetési ívek alapján felülvizsgálják.

Műkincsek tragikus vándorlása

Szovjet-Oroszországban kell megkeresni a spanyol műkincseket

Most, hogy Franco tábornok egymásután elfoglalta a spanyol tudás és gyűjtőszervező központjait jellemző városokat: újból szertefut a művelt világon annak a barbár pusztításnak a híre, amelyet ezekben a városokban a gyűlésvész vörösök végeztek.

Az elmúlt esztendő júliusának története örökké emlékezetes marad a spanyol történelemben. Ebben a hónapban történt, hogy a vörösök bizonyos engedményeket akartak kicsikarni Franco-tól s mivel nem kapták meg: eszeveszett dühükben az ártatlan műkincseken töltötték ki bosszújukat.

Toledoban mindent összeromboltak és Alcazar hősi védelme fölötti dühükben levegőbe röptették V. Károly és II. Fülöp korából ránkmaradt nagyszabású épületeket.

Eltűnt a föld színéről a világhírű *Posada de la Sangre* negyed, ahol Cervantes élt és dolgozott egykoron: eltűnt minden, ami a műkincsek e tárházában felbecsülhetetlen érték volt.

Andaluzia rémnapijai.

Azóta a pusztítások és rettenetes barbárságok egész tömege ment vágba a magántulajdon, szépséget, vallásosságot semmibevevő vörösök kezénél. Tudnunk kell, hogy a felfedezések idejéből ittmaradt hihetetlen pompa és gazdagság valóságos tárháza a spanyol föld, de különösen Andaluzia, ahol uralkodók és főpapok gyűjtötték össze mindazt, ami Spanyolország fénykorából ittmaradt.

Sevillában néhány óra alatt elporlasztották Szent Egyed templomát, amely tömve volt műkincsekkel. Szent Román katedrálisának freskóit a legkiválóbb régi spanyol művészek készítették. Ezeket a freskókat kalapáccsal és fejszével verték le a vörösök, aztán néhány tonna benzint locsolták szét a templomban és az egészet meggyújtották. Tanuk vannak rá, hogy a spanyol származású bolsevistáknak semmi részük nem volt ebben az esztelenességben. A spanyolok könnyes szemmel nézték, amint az idegen hordák: oroszok és francia anarkisták, mindenféle börtöntöltelék tele rakta magát arannyal s mert a freskókat elvinni nem tudta, felgyújtotta.

Alcala de Guadaira helységben a Nuestra Señora del Agulia nevű remetesség kincseit törték össze és gyűjtötték föl. Malagában elpusztították mindent, amit az 1931-es tűzvész megkímélt. Helyrehozhatatlan veszteséget jelentenek például a legnagyobb régi spanyol szobrászok: *Pedro de Mena*-nak az elpusztított szobrai.

A Granadai Alhamrát is bombázták egyszer a vörösök minden ok nélkül. Noha csak három telitalálta érte a mórok világhírű építményeit: mégis pótolhatatlan a kár, mert mai ember szinte képtelen arra, hogy az összetépett mozaikot, cirádákat pótolja.

Szegény Madrid.

Bármennyire szeretne volna Franco elsősorban a fővárost felszabadítani, mert hiszen a műkincsek legtöbbje itt volt felhalmozva: a stratégiai helyzet mást parancsolt. Tehetetlenül szemléltek nemrég a nemzeti felderítőbiztosítók, hogyan szállítják el kocsin, kordén, zsákban, a Prado

könyvtárának régi főlíusait, hogyan viszik szét Alba herceg kincseit, amit a család néhány évtizeddel ezelőtt ajándékozott a spanyol nemzetnek. Látták, hogy suhanok a nagy németalföldi hódító aranykardjával ütök egymást, vagy hogy a nagy felfedezők idejéből származó, elsőnek áthozott indiánok feltveörzött koponyáival labdáznak az utcán.

Senki sem őrizte Madridban a Nagy Szent Ferenc-templom pincéiben összehalmozott drágaságokat. Az aranyat, ezüstöt természetesen elszállították már a vörösök és hadiszert vagy ennivalót vásároltak a pénzen. A képek, szobrok, régiségek azonban ott maradtak zsákmányul éretlen suhanoknak. Így például a Diaz-gyűjtemény térképeit szőnyegeknek használják; pedig ezek a térképek az egyetlen bizonyítékai annak, milyen harcok nehézséggel fedezték fel régi tengerészek a világ legtávolabbi részeit.

Szétszórták Cisneros bíboros hamvait.

Nemrég az angol parti ellenőrző hajók elfogtak egy gőzöst, amely orosz jelvények alatt futott s raktáiraiban drága könyvekkel és műkincsekkel. Kiderült, hogy Odesszába viszik a spanyol műkincseket. Az angolok fogcsikorgatva ugyan, de kénytelenek voltak újtárra engedni a hajót.

Igy került Oroszországba *Don Quijote* eredeti kézírata is. Sir Frederic Kenyon, a British Museum igazgatója tavaly nyáron ellátogatott Madridba és a Times hasábjain szörnyű képet adott a spanyol fővárosban uralkodó állapotokról. Többek között megemlítette azt is, hogy öt világhírű illeszcsi Greco festményt a nedvesség porlaszt szét és hogy a régi spanyol királyok fegyvereivel utcakölykök handabandáznak.

Tanuja volt annak, amint a vörösök felkutat-

ják a kriptákat és a bennük talált hamvakat szét-szórják. Így pusztult el végképpen az a tetem is, amely egykor Cisneros bíboros név alatt élt a világban.

Barcelonában a templomokban tánctermekeket tendeztek be, de előzetesen a templom valamennyi ősi üveglakát összetörték. Inkább tűrik a tél hidegét, de nem tűrik, hogy világhírű spanyol üvegfestők művei megmaradjanak. Pedig ezek a régi-régi festők valóban nem ártottak a spanyolországi kommunistáknak.

Tavaly Londonban volt egy kiállítás azokból a Goya-rézmetzetekből, amiket a vörösök az angol piacra vetettek. A józan, mitsem sejtő angol régészek szívesen vásárolták össze a közvetített úton hozzájuk került, felbecsülhetetlen értékű metszeteket s kiállították. Csak ekkor mutattak rá egyeseknek ezeknek a vásárlásoknak a következményire, amelyek szerint Frankó tisztogató munkájának befejezésével ellenszolgáltatás nélkül vissza kell adni ezeket a metszeteket Spanyolországnak.

Ne vásároljanak spanyol műkincseket!

Angliában ma már nem lehet eladni semmit, ami spanyol földről származik. A franciák szintén a kellő alapossgal vizsgálják meg, hogy az eladásra kínált műtárgyak legitim kerültek-e az eladó birtokába.

Nemrég történt, hogy Hendaye-ben három menekült spanyol vöröskatonára egy Katolikus Izabella idejéből való szelencét kínált eladásra. Egy vendéglős vette meg az üres szelencét és ajándékba adta férjhezment leányának. Ez a hölgy gyakran elnézgette az aprópénzen és néhány liter boron szerzett tárgyat, megrázta és a szelencében — annak ellenére, hogy üres volt — mindig esőrgött valami.

Elvitte a kazettát egy gimnáziumi tanárhoz, aki nagy óvatossággal hosszantartó munkával szét-szedte. Ekkor a szelence rejtett kettős feneké közül öt szem óriási igazgyöngy hullott ki. A gyöngyök értéke legalább hárommillió frank. Nem adta ki a gyöngyöket a fiatalasszonynak, hanem beszállította azokat a hatóságokhoz, melyek most azon gondolkoznak, miként juttassák vissza azokat Spanyolországba s főként — kinek?

Nem hiába szólították fel Franco követői és konzuljai az egész világ józan népét: tartózkodjanak a spanyol műkincsek megvásárlásától. A nemzetközi jog szerint ugyanis ezek a rablott holmik annakidején kell, hogy visszakerüljenek oda, ahonnan szétszórták.

Geraldine albán királyné a Pöstyén melletti kovarci kastélyba menekült gyermekével

Zog exkirály Egyiptomban keres családjá részére új otthon

Kovarc, április hó.

Mint ismeretes I. Zog király és felesége Geraldine királyné az újszülött trónörökösrel még az olasz csapatok bevonulása előtt Tiranából repülőgépen Görög területre menekültek. Zog király megérkezése után Metaxas görög miniszterelnöknek kijelentette, hogy csak rövid ideig óhajta a görög vendégszeretetet igénybe venni, amíg Geraldine királyné egészsége helyre nem áll. Zog király ezen elhatározásával ugylátszik szoros összefüggésben áll az albán királyi ház főudvarmesterének a királyné nagybátyjának a Pöstyén melletti Kovarcra bejelentett sürgős látogatása. A főudvarmester néhány napig Pöstyén fürdőn fog tartózkodni és innen folytatja útját Kovarcra az Apponyi-család ősi dominiumába.

I. Zog király Geraldine királynénak a kovarci kastélyt és a hozzá tartozó őserdőt vásárolta vissza nászajándékképpen. Ezt a kastélyt fogja a főudvarmester a királyné és kísérete részére kellemes otthonná berendeztetni. A királyné és az újszülött trónörökös a nyári hónapokat akarják a kovarci kastélyban eltölteni, amíg Zog király Egyiptomban, ahol véglegesen óhajta letelepedni családjá részére új otthon nem alapít.

A kovarci Apponyi dominiumok utolsó tulajdonosa Apponyi Henrik gróf az ismert India-kutató nagy pénzzavarral küzdött és dacára annak, hogy egyik legjobb barátja a patjai maharadzsa felajánlotta legmesszebbmenő támogatását, mégis jobbnak látta röviddel halála előtt 1935 augusztusban 700 hold földet és a kitünően berendezett szeszgyárát Slezák Vitus pozsonyi mérnöknek

négy millió csehkoronáért eladni. A gróf halála után csak a kastély és a világhírű Apponyi-könyvtár és indiai gyűjteményei, valamint az erdősegek képezték a hagyatékok, Apponyi Henrik gróf végrendeletében igen sok tehert hagyott örökösének, úgy, hogy ezek kénytelenek voltak a kastélyt óriási parkjával, valamint 600 hold erdőseget ugyan csak Slezák Vitusnak eladni.

Slezák mérnök, mint ismeretes Geraldine nevelőanyjának Apponyi Adél grófnőnek évi 20.000 korona járadékot biztosított és rendelkezésére bocsátotta a kastélyban hatszobás lakást is. Amikor Geraldine királyné még menyasszonya volt Zog királynak, a király visszavásárolta nászajándékképpen a kastélyt és az őserdők egyharmadát, Zog király a vételár összegét egy nagy párizsi bank által fizettette ki. A kastély Pöstyénfürdőtől mintegy órányira fekszik, az őserdő igen gazdag vadászterület és maga a vadászterület valóságos paradicsom nimródok számára. Már 1225-ben említették a krónikák, Corvin Mátyas is itten vadászott már nemes vadra. A vadászkastélyt, mely nyolc szobából áll, több fürdővel, még Apponyi Henrik gróf rendeztette be igen pazarul és ebben a kastélyban a maharadzákat, a magyar hercegeket, az Esterházy, Pálffy, Festetich és Károlyi grófokat.

Mostan ebben a kastélyban fog Geraldine királyné és gyermeke a nyári hónapok alatt tartózkodni, de az sincsen még kizárva, hogy a pöstyéni Thermia Palacében rendeznek be részére kényelmes apartmant és onnan fog kirándulni a nem messze fekvő kastélyba.

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál,

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbmértűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

A PATRICIUS HÁZTÓL — A VATIKÁNI TRÓNIG

XII. Pius pápa élettörténete

Irta: Msgr. Enrico Pucci

— Második közlemény —

A rendkívüli ügyek kongregációjánál. — Gasparri közbelépése. Fontosabb évszámok

Nagynevű, híres egyházi férfiak árnyékában nevelkedett s haladt előre a szárnyait bontogatni kezdő ifju diplomata. Rampolla mellett elég, ha csak Pietro Gasparri érseket említjük, aki ekkoriban a rendkívüli ügyek titkárságának a vezetője volt s aki a biborosi méltóság elnyerése után egymásután két papanak is államtitkára volt: XV. Benedekén és XI. Piusé.

A diplomáciai dolgozóasztal mellől hívták meg előadó tanárnak Pacellit a római pápai szeminarium egyik tanszékére. Gasparri, a közvetlen felelősje azonban azt a tanácsot adta neki, hogy köszönje ugyan meg a megtisztelő meghívást, de — utasítsa vissza s maradjon mellette eddigi hivatalában. Ilyenformán tehát Gasparri volt az, aki Pacelli teltelével ivelő, egyre ragyogóbb diplomáciai pályáját kijelölte.

Mindeddig Pacelli csak gyakornokként működött a rendkívüli ügyek titkári hivatalában, de ezután végleges helyet biztosított számára Gasparri. Nem is jutott többé soha eszébe, hogy elhagyja a megkezdett utat.

Pacelli hamarosan egyik hatásos mozgatója lett az egyház fontos politikai mechanizmusának. Előbb „Monsignor” lett, majd St. Ives prelátusának nevezték ki a szegények törvényes ügyeinek védelmére.

Igy aztán Pacelli, bár a Szentszék külpolitikai ügyeiben dolgozott, ugyanakkor állandó szoros kapcsolatban maradt a polgári élettel is. Nyilván ez is hozzájárult látóköre szinte szokatlan kiszélesedéséhez.

Kissé hosszasan időztem Pacelli életének ezeken a jelentős fázisainál. Az volt a céloom vele, hogy kellő fényt vessék rá, hogyan fejlődött ki az egyszerű papi palántából az egyház hatalmas tölgtyaja. S évszámokat azért nem említettem mindezt ideig, hogy most egyszerre, összegezve közöljem. Így annál szembevetőbbé válik a fejlődés és előrehaladás szokatlanul gyors irama.

Elete legkorábbi szakaszaira, gyermekiségére, ifjúságára természetesen visszatérek még. Elmondom, milyen környezetben élt otthon, a szülői házban, milyen volt a családja s leírom a szeminaryumbeli életét is. Tájékoztató tehát itt közlöm a száraz adatokat:

1899-ben, huszonhárom esztendőskorában szentelték pappá. A következő évben, 1900-ban a Vatikán államtitkári hivatalában gyakornok lett. 1903-ban egy rövid hónapon át egyházbíróként adott elő a Gregorián-egyetemen. Ekkor történt Gasparri biborosi beleavatkozása Pacelli életébe. 1914-ben a barnaszemű, szemüveges fiatalember egyszerre nagyot haladt előre: a rendkívüli ügyek titkárságának a vezetését bízták rá, majd még ugyanabban az esztendőben St. Ives házi prelátusává nevezték ki.

Pacelli kiváló képességei azonban tulajdonképpen csak három évvel később, 1917-ben ragyogtak fel, amikor pápai nunciának küldték ki Münchenbe. A világháború ekkor viharzott a legkegyetlenebbül. 1925-ben megkötötte a konkordátumot a Szentszék és Bajorország között s közvetlenül utána átvette a berlini nunciaturát.

1929-ben megcsinálta a porosz konkordátumot is s még abban az évben, december 29-én megkapta a biborosi „berrettát”. 1930-ban átvette Gasparri örökét, a vatikáni államtitkárságot s egyben Szent Péter érsekévé nevezték ki. 1933-ban új konkordátumot kötött, még pedig Baden-

nel, amit még ugyanabban az esztendőben, szeptember 10-én követett

a német birodalommal való történelmi jelentőségű konkordátum aláírása.

Még ezt megelőzően, júniusban megkötötte az egyezményt Ausztriával, amelyet az 1934 május 1-én konkordátumként ratifikált. Ő intézte az 1933—1934-i Szentévbén a Szent Kapu megnyitását és bezárását. 1934 októberében pápai legátusként szerepelt a buenos-ayresi eucharisztikus kongresszuson, amely után hosszabb látogatást tett Délamerikában. 1935-ben legátusnak küldték Lo-

urdes-ba s 1936-ban az Egyesült Államokba utazott „szabadságidejét eltölteni”, 1937 júliusában Lisieux-be és Párizsba látogatott el. Nem egészen egy évre rá 1938 májusában pedig ismét mint az ezuttal XXXIV. Eucharisztikus világkongresszus pápai legátusa a magyar fővárosban, Budapesten járt.

Mint pápai „camerlengo”, 1939 február 11-én átvette a „sede vacante” idejére az egyház főhatalmát s néhány hét múlva egyhangulag megválasztották az elhunyt XI. Pius örökébe.

Eugenio Pacelli XII. Pius néven a világ katolikusainak fejévé lett...

Három jövendölés. Az egyházi jog kodifikációs munkáinál. A baráti triumvirátus

Amikor XII. Pius elfoglalta a pápai trónt, három jóslat ment teljesebbébe.

Az első az ir Szent Malachiasé, aki azt jövendölte, hogy a kétszázhatvankettedik pápa jámbor és szentéletű férfiú lesz s „pator angelicus” jelzővel fogják illetni Nines az egész egyházban még egy főpap, akire jobban ráillene ez a jelző, mint Eugenio Pacellire.

A második jóslat XI. Pius nevéhez fűződik, aki több ízben célzott arra, hogy az egyház Pacelliben fogja megtalálni az ő méltó utódát.

A legesodálatosabb azonban az a jövendölés, amelyet egy egyszerű pap, Jacobacci páter, a Pacelli-család régi jó barátja mondott.

Ez a derek „padre” 1876. március 2-án egy újszülött csecsemőt tartott a karjaiban s a Pacelli-ház ablakából a Szent Péter bazilika kupolája felé tekintett. Hirtelen, mintha révet fogta volna el, lelki szemei előtt különös jelenet elevenedett meg. A messze jövőt látta maga előtt.

— Hatvanhárom év múlva... — mondotta végül csengő, nyugodt hangon — ott, a bazilikában fog terdet-fejet hajtani a világ minden ke-

reszténye — ez előtt a csecsemő előtt!...

Néhány nappal később ő keresztelte meg a kis Eugenio Pacellit.

Eugenio a másodszülött fia volt a Pacelliéknek. A Pacelli-család révén tehát hosszú idő után először került az igazi római középnemesség egy sarja a pápai trónra. A Pacelli-család ugyanis egyenes leszármazottja az ősnemes Aquapendente és a St. Angelo di Vado családoknak.

Eugenionak csak egy fivére volt: Francesco, aki két évvel volt öregebb nála. Neves konzisztórium ügyvéd volt s hat évvel ezelőtt halt meg. Két nővére azonban életben van, az egyik Giuseppe, aki 1872 július 3-án s Elisabetta, aki 1880. június 28-án született. Mindkettő férjnél van.

Abban a családi körben, amelyben Pacelli született és nevelkedett, a rendes, művelt, konzervatív olasz felső középsztály levegője uralkodott. Ezek az egészséges gondolkozású, kevésségnyű emberek tisztelték a törvényt, szeretik a rendet és csendet és megóvják a családi élet szentségét.

Eugenio Pacelli valószínűleg még akkor is az egyházi pályát választotta volna magának, ha atyja és bátyja nem álltak volna állandó kapcsolatban a Vatikánnal. Mindazáltal tény az, hogy a polgári élet ezernyi megoldásra váró problémája között állandóan a fülébe csengtek a Szent Péter bazilika harangjai is.

Az ifju a lelkével is hallotta a harangok hívó szavát s családja, amely életét már ugyis a Vatikán szolgálatának szentelte, csak helyeselte az elhatározását.

Az előbb már igyekeztem megvilágítani a fiatal pap életét, mint iskolásfiú és szeminaryumi növendék. A jelek már akkor azt mutatták, hogy komoly feladatok várnak rá. Ő maga hamarosan tisztán látta maga előtt az első nagy feladatot, amelyhez egyformán szüksége volt egyházi és jogi tudására is... az érvényben levő egyházbíró kodifikálását...

Gasparri biborosi kezdetől fogva felismerte és méltányolta az ifju pap tudását és szorgalmát s bőséges alkalmat nyújtott neki, hogy a már X. Pius uralkodásának kezdete óta terembe vett vállalkozás anyagát kellőképpen tanulmányozhassa.

X. Pius pápa ugyanis közvetlen azután, hogy XIII. Leó hosszú uralkodása után trónra jutott, egyik audenciája alkalmával kérdést intézett az akkor még Monsignor Gasparri-hoz, a rendkívüli ügyek titkárságának vezetőjéhez, vajjon mit lehetne tenni a Római Curia újjászervezése és

XII-ik PIUS pápa Üszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legátusi minőségében az az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCHARISZTIKUS EMLEKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regela Carol II. No. 1

A diszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

hatékonyabb működése érdekében.

— Szentatyám! — felelte Gasparri habozás nélkül — mindenekelőtt az egyház jog kodifikálása volna a legsürgősebb teendő.

Gasparri tervének messzemenő jelentőségét csak akkor méltathatjuk kellőképpen, ha tekintetbe vesszük, hogy a katolikus egyház törvényei mindaddig nem voltak még tökéletes rendszerbe szedve és egybefoglalva. Az egyházi fegyelemre és igazságszolgáltatásra vonatkozó eljárási szabályok csupán szokáson és precedenseken alapultak. A jogi szabályok ugyan jórészt a római jog elvein épültek fel, de nem voltak codexbe foglalva.

X. Pius tüstént belátta Gasparri javaslatának célszerűségét és szűkségességét s elhatározta, hogy az alkalmazásban levő törvények, szokások és precedensek zürzavaros tömkelegét csakugyan rendeztetni fogja. Hatalmas munkáról volt pedig szó, hiszen a Szentszék egész jogrendszerének, törvénytarának megalkotását kellett megvalósítani.

1904 március 19-én tehát Pius pápai bullát adott ki, amelyben Gasparri érseket nevezte ki annak a bizottságnak vezetőjévé, amely a kodifikáció nehéz munkáját volt végrehajtandó. A nagy munka tizenhárom esztendőig tartott s Gasparri-nak az egész hosszú idő alatt Monsignor Pacelli volt a — jobbkeze.

Nem kétséges, hogy ilyenformán senkinek sem lehetett több és kedvezőbb alkalma tökéletesen belémerülni és magáévá tenni az egész kánonjogot. Ez alatt a tizenhárom hosszú és egyhangu esztendő alatt, a munka megkezdésétől annak teljes befejezéséig, amikor is XV. Benedek pápai bullában promulgálta a kodifikációt, Pacelli nyilván nagyobb tudósává lett a kánonjognak, mintha két emberöltőn át magánaton tanulmányozott volna.

Közben Monsignor Pacelli lépésről-lépésre haladt felfelé a rendkívüli egyházi ügyek kongregációjának ranglétráján. Gyakornokból altitkár, majd titkárhelyettes, végül pedig titkárrá lett.

Ezt az utóbbi rangot foglalta el, amikor XV. Benedek a pápai trónra került. Ő különben szintén az államtitkári hivatal egyik magasabb funkcionáriusa volt akkoriban, amikor Monsignor Pacelli a római curia hivatalában kezdő tisztviselőként dolgozott.

S ez a két kiváló lélek: a későbbi két pápa már ekkor kölcsönösen nagyrabecsülte egymást. S ha ők ketten bensőbarátságba kerültek, Gasparri egyformán becsülte és szerette mind a kettőt. S ez a baráti triumvirátus idővel még bensőségesebb érzésekkel fűződött egymáshoz. Monsignor Pacelli azonban kedvező helyzetében sem törekedett egyébre, mint igazolni azt a bizalmat és szeretetet, amivel két nagy barátja elhalmozta és csak annál buzgóbban és nagyobb kedvvel végezte száraz munkáját.

Gyakran előfordul, hogy a curia hivatalai, főleg azok, amelyek a diplomáciával kapcsolatosak, minden idejét és erejét lefoglalják azoknak, akik ott dolgoznak. Ez azonban nem történt meg Pacellivel. S ha sokan még a tisztára papi teendőket is kénytelenek mellőzni munkájuk közben, ő az ő száraz jogi és diplomáciai teendői buzgó ellátása mellett is mindig talált magának elég időt és alkalmat imái pontos elvégzésére, lelkipásztorkodásra, sőt nem egy vallásos és nevelő intézmény szellemi irányítására is.

Nemsokára azon a néven kezdték emlegetni, ami mintha némi jövendőlést foglalt volna magában... „Il dottore angelico“...

(Folytatás következik.)

Londonból jelentik:

Cocktail-délután az angol parlamentben és egyéb angliai furcsaságok

London, április hó.

London a ködéről, a londoniak pedig az angol flegmáról voltak híresek. A melegebb éghajlathoz, több temperamentumhoz szokott közép-európaiak megorzongtak, ha Londont említette valaki, s Nizzára, Cairóra vagy Miamiira gondoltak, ahol soha sincs köd és a jó meleg napon még az angol hidegvér is elviselhető.

London és a londoniak most egészen más szempontból érdeklik Közép-európa népét. A világbéke sorsa nagyban függ az angol államférfiaktól és diplomátáktól s ha Londont említi valaki, egyszerre megélelnék a figyelem és Chamberlainra, Edenre, Halifaxra s a többi nagytekinélyű politikusra gondolunk, akik népek s országok sorsát is kezükben tartják néha.

Londonról azonban nemcsak az ugynevezett nagypolitika híreit szokták jelenteni, hanem sok érdekes furcsaságot is, mint ahogy azokat az alábbiakban olvashatjuk:

Coctailpartie és egyebek.

Miután az alsóház híres étkezéje a forgalom csökkenése következtében pénzügyi nehézségekkel küzd, Bracewell Smith képviselő, a parlamenti konyhabizottság elnöke, az étkező népszűsítésére nagy cocktail-délutánt rendez az étteremben, amelyre az alsóház minden tagja egy vendéget vihet. Ha mindenki elfogadja a meghívást, a hatalmas méretű cocktail-mulatságon, az elsőn, amelyet a Westminster palotában tartanak, 1230 személy vesz részt; nevezetessége a „Chamberlain esernyője“ nevű cocktail lesz, amelynek összetételét egyelőre hétepesétes államtitokként őrzi az étkező cocktail-főkeverője.

Terrorista merénylet, vagy meteorkő.

Angliát újabban terrorista merényletek nyugtalanítják, amelyeknek szerzőségét az ireknek tulajdonítják. Az egyik legutóbbi ir terrorista merényletről kiderült, hogy a „tettes“ tulajdonképpen egy meteor volt. A nottinghami „Vörös oroszlán“ vendégfogadó legfelső emeletét robbanás döntötte szét és a vizsgálat megállapította, hogy az álli-

tólagos bomba csakis felülről zuhanhatott az épületre. Az ir terroristák egyelőre azonban repülőgépekkel még nem rendelkeznek és tekintettel arra, hogy a „merénylet“ fényes nappal történt, a repülőgépek semmiestre sem maradhatott volna láthatatlan. Ugyanakkor azonban a tengeren is két hatalmas robbanást észleltek a közelben. Tudományos vélemény szerint a titokzatos merényletet lezuhanó meteorörmélekek idézték elő.

Anglia és Amerika között június 1-én indul meg a közvetlen légi postaforgalom.

Június 1-én indul meg a közvetlen légi postaforgalom Anglia és Északamerika között, az Atlanti-óceán fölött Southamptonból Foyle (Irország), Botwood (Uj Foundland) és Montreal fölött Newyorkba. A 23 és fél touna súlyú Short-féle repülőgépek repülés közben pótolják benzinkészletüket Foyle és Botwood körül a tartánygépként használandó Harrow-rendszerű nehéz bombavető gépektől. Az Atlanti-óceán fölötti személyszállítást az e célra építendő 35 tonnás repülőszállodák elkészülte után kezdik meg.

Itt a papírautó!

A közeljövő olcsó közlekedési eszköze a papírautó lesz. Angol gépgyárak laboratóriumai sikeres kísérleteket folytatnak új acélpótló mesterséges anyaggal, amely gyantává áztatott, papírszeletekből készül. A papírt 2 1/2 centiméterként 3000 kg. súlyú nyomással szilárd tömeggé sajtolják; ez a tömeg rendkívül könnyű és ellenálló képessége állítólag nagyobb, mint az acélé. Az új anyag különösen alkalmas a tömeggyártásra, mert a kocsiváz egyszerűen formába önthető. Az anyag olcsósága és a gyártási eljárás egyszerűsége következtében a papírgépkocsi hihetetlenül olcsó lesz.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BRAZILIAI KALAND.
CORSÓ: A DZSUNGEL FEJEDELME.
DORIAN: A HAZÁÉRT.

Meghalt Makkai Béla, Élesd nyugalmazott főjegyzője

Súlyos gyáza van a Körösvölgyi magyarságnak: Makkai Béla, Élesd nyugalmazott főjegyzője, az élesdi református egyház presbitere, április 15-én, hoeszas szenvedés után 63 éves korában elhunyt. Makkai Béla hosszú éveken keresztül állt a nagyközség közigazgatásának élén. A pontos, lelkiismeretes, előzékeny tisztviselőt mindenki szerette és becsülte. Nyugalombavonulása után is tevékeny részt vett a község kulturális, gazdasági és egyházi életében. Uri gondolkodása, szeretetreméltó egyénisége minden társadalmi körben tiszteletet és megbecsülést szerzett számára s halálának híre éppen ezért ózinte részvétet keltett. Egy évvel ezelőtt súlyos kór támadta meg szervezetét. Testvérei, rokonai, odaadó, gondos ápolása, az orvosi udomány mindent elkövettek, de nem tudták az életnek megmenteni, szombaton bekövetkezett halála mentette meg kinos szenvedéseitől. Elhunytát testvérei: Makkai Gizella és Erzsébet, unokaöccse Veres Péter, dr Veres István, a debreceni tanítóképző nyug. igazgatója, Makkai Kálmán, valamint a Vadai, Szondi, Kaseay és Makay családok gyászolják. Temetése hétfőn délután 4 órakor ment végbe általános, nagy részvét mellett.

Ármentesítették Buziás-fürdőt

Temesvár. Saját tud. Buziásfürdőt időnként árvíz fenyegeti, sőt több ízben már el is öntötte. A veszedelmet két patak okozza, amely a közeli hegyek összegyűlemlett vizeit hozza s amely egyébként — száraz időben — jóformán teljesen kiszárad. Ilyenkor alig látható valamelyes víz bennök. Természetes, hogy ez a helyzet károsan befolyásolja egy a fürdőtelep, mint pedig a község érdekeit is. Elhatározták tehát, hogy Buziásfürdőt biztosítják az ár ellen.

Egyidőben arról volt szó, hogy a két patak medrét áthelyezik, azután meg a terv merült fel, hogy megfelelő védgátak emelésével tartják távol az árvíz veszedelmét. A fürdőtelep tulajdonosa, a Muschong-cég a maga részéről meg is építette a szükséges védgátakat.

Az ár a tapasztalat szerint a plébánialakól lejjebb eső részeket, valamint a főszolgabírói épület közelében lévő területet veszélyezteti leginkább, azonkívül a fürdő parkját is.

A Muschong-cég most a védgátakkal a fürdőtelepet biztosította teljes mértékben az esetleges árvíz ellen.

Mintegy két kilométernyi kiterjedésben emeltette ezt a védgátat, amely földhányásból és egyúttal erős téglafalból áll. Tekintettel voltak arra, hogy az eddig tapasztalt legnagyobb árszintjénél is magasabbak legyenek a gátak. Ezzel a fürdőhelyet most már árvíz nem fenyegeti.

A község is azon van, hogy ugyancsak védgátak emelésével önmagát is biztosítsa. 1926-ban, a legutóbbi árvíz idején megtörtént, hogy olyan fürdővendégek, akik a községben, tehát magánházban béreltek lakást, bennekedtek ebben a lakásban. Volt olyan, akit úgy kellett az ablakon át kiemelni a szobából s a vizen átvinni. Volt olyan fürdővendég is, aki az embereknek ezért ötszáz leit ajánlott és fizetett.

A község a gátemeléshoz ezütséges összeget fel is vette a költségvetésbe és hír szerint ezt jóvá is hagyták. Így csak a megfelelő időre vár, hogy maga is megkezdje a munkát, amely aztán Buziást teljesen meg fogja védeni minden árvíz ellen.

Beaudenon-Gerely:

Elmélkedések az Evangéliumról

A híres francia aszkétikus írónak elmélkedési sorozatából 3 kötet jelent meg eddig:

I. kötet:

Az adventi és karácsonyi időről szól.

II. kötet:

Jézus apostoli életéről ír,

III. kötet:

Az Ur imáját, hegybeszédét, Jézus apostoli szellemét, stb. dolgozza fel.

Egy-egy kötet ára kartonkötésben 200 lel.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

FIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, fél évre 450 negyedévre 225, egy óra 75 lel.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Zürichi zárlat. Párizs 11.81, London 80.87 egyenlő. Brüsszel 74.97 fél, Milánó 23.45, Amsterdam 236.62, Berlin 178.30, Szófia 540, Varsó 84, Belgrád 10, București 330.

DR TÁTARU SZAMOSI KIRÁLYI HELYTARTÓ DÉSEN. Dé. Saját tud. Szombaton reggel kilenc órakor érkezett gépkocsin Kolozsvárról Dére dr Tataru Coriolan városi királyi helytartó. A vármegyeház feldíszített előcsarnokában Petrescu ezredes-prefektus, dr Pop Cornél polgármester, dr Domide Leonida vármegyei egészségügyi főfelügyelő, dr Morár Teofil gazdasági kamara főnöke, valamint a csendőrség és rendőrség főnökei fogadták az előkelő vendéget. Dr Tataru királyi helytartó rövid beszédet folytatott a megjelentekkel, majd titkára kíséretében újra gépkocsira ült s Bethlenbe utazott, ahonnan ma gé ma nap folyamán visszatért kolozsvári székhelyére.

Máramarossziget városa a húsvéti ünnepek alkalmával segítette a munkanélkülieket. Saját tud. Máramarossziget városa a húsvéti ünnepek alatt a város munkanélküliei között 50 ezer lel értékű pénzeszközt osztott ki, míg a munkanélküliek foglalkoztatása következtében 350 ezer lel munkabért folyósított az arra rászorulóknak között.

NAGYVÁRADON MÁTÓL KEZDVE BE KELL FIZETNI AZ ÚJ ZENEDIJAKAT. Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, az április elsejével életbe lépett pénzügyi törvények egyik szakasza új és az eddiginél jóval magasabb zenedijakat állapított meg a nyilvános helyiségek számára. A törvényrendelet alapján minden klubnak, kávéháznak és étteremnek, valamint azoknak a nyilvános helyiségeknek, ahol zene van, egy nyilatkozatot kellett tenni a pénzügyigazgatóságon. E nyilatkozatot alapján már meg is állapították a nyilvános helyiségek új zenediját. A pénzügyigazgatóság most felhívja az érdekelteket, hogy a zenedijak befizetése a mai naptól megkezdődött. Jelentkezzen tehát sürgősen mindenki a pénzügyigazgatóság II. emelet 36. sz. szobájában, a zenedijak befizetése miatt.

Rendetlen postajáratok Csik megyében. Csikszereida. Saját tud. Állandó és sorozatos panaszok érkeznek az itteni megyeszékhelyi postahivatal főnökségéhez a vasutól távol eső községektől, mely szerint a rendetlen postajáratok miatt a falusiak valósággal el vannak zárva a világtól, levél és csomagküldeményeit a lakosság csak elkésve és későn kapja meg, ami nemcsak erkölcsi, hanem igen súlyos anyagi károsodásnak is tehető ki őket. Legújabbán Szépvízről kaptunk panaszokat. Szépvíz postáját Csikrákoson vagy Csikszentmihályon kellene leadniuk a vasutasoknak. Ez azonban ritkán történik meg. Rendszerint a gyimesi vonat leviszi a községi lakosság postáját Adjudra és csak másnap irányítják onnan vissza. Ez azt jelenti, hogy nemcsak a leveleket, hanem az újságokat is egy-két, sőt három nappal is későbbben kapják kezükhez a szépvíziei. Hasonló panaszok vannak Alcsikon is. A Csikszentkirály, Csikszentmárton, Bánkfalva, Csikszentgyörgy, Menaszág, Kozmás, Lázárfalva és az öt Kászton község leveleit, újságjait társasgépkocsi-járat viszi és hozza. Miután a társasgépkocsi-járat viszi és hozza. Miután a társasgépkocsi csak hétköznapon megy, az újságolvasó közönség éppen az ünnepekben marad hírlap nélkül. Ezekben a rendetlen-ségeken egy kis jóakarattal segíteni lehetne. Ezt elvárja a lakosság a postajáratoktól és el is várhatja, amikor az előírt bélyeg és taxajáratokat már lerótták.

MISKOLC KÖZELÉBEN NÉGYMÉTERES AROKBA FORDULT EGY GÉPKOCSI. Miskolc-ról jelentik: Súlyos gépkocsi szerencsétlenség történt vasárnap délután Miskolc közelében. Egy budapesti gépkocsi öt utasával Lillafüredre igyekezett. Eméknél eddig még ismeretlen okokból a gépkocsi nekirohant az út karfájának, áttört a karfát és belezuhant az út melletti négy méteres mélységbe. A gépkocsi egyik utasát Ziegler Kató budapesti urilányt haldokolva szállították a miskolci kórházba. A gépkocsi másik négy utasa csak könnyebben sérült meg.

XII. Pius pápa szózata a spanyol néphez

Rómából jelentik: XII. Pius pápa rádióbeszédet intézett a spanyol néphez. Öszentsége abból az alkalomból üdvözölte a spanyol katolikusokat, hogy Isten békéjével ajándékozta meg őket. Ez a béke a hirdetője az ország rendjének, felvirágzásának, felépítésének, nyugalmanak és tiszta jövődjének. A szózat meleg hangon emlékezik meg Franco tábornokról, a kereszténység nemes harcosáról és azokról a vértanúkról, akik Spanyolországért és a kereszténységért életüket áldozták.

MÁRAMAROSSZIGETEN SZÜNŐFÉL-BEN VAN A NÁTHALÁZ. Saját tud. A város területén pár héten keresztül a náthaláz járványszerűen uralkodott; aminek több halálos áldozata is volt. Halálesetek különösen az öregeknél és a csecsemőknél fordult elő. A járványos betegség újabban szünőfélben van.

Elfogták a madéfalvi állomás tolvaját. Csikszereida. Saját tudósítónktól. Albert Anna csikszenttamási származású székely cselédleány Brassóból hazafelé utazott. A madéfalvi állomáson, ahol mozdonyt cserélnek és tíz percet áll a vonat, elütné a cseléd utazókosára, mintegy négyezer lel értékű ruhaneművel. Az állomási csendőrség néhány perc alatt elfogta a tolvajt, Tankó Péter István gyimesfelsőlaki lakos személyében. Átadták az ügyészségnek.

A HATÓSÁGOKNAK TÁMOGATNI KELL AZ EGÉSZSÉGÜGYI OFFENZÍVÁT. A szamosartományi királyi helytartóság körrendeletet intézett alárendelt hatóságaihoz és felhívta figyelmüket az egészségügyi offenzíva munkálataira. Az alantas hatóságokat körrendeletileg figyelmeztették arra, hogy teljes támogatást tartoznak nyújtani az egészségügyi minisztérium közegeinek az egészségügyi offenzíva végrehajtásával kapcsolatban.

Haláragasztott egy nagyváradai rendőr-mestert egy bucaresti teherautó. Nagyvárad. Saj. tud. Megdöbbentő szerencsétlenség történt vasárnap, a késő esti órákban a nagy piacon. Bene György 51 éves rendőrmester biciklijén a szokásos ellenőrző körúttal végezte és így érkezett a nagy piacon szolgálatot teljesítő rendőrszemekhez. Amikor aláírta az itt posztoló rendőrök szolgálati könyvét, ismét felült biciklijére és folytatni akarta útját. A 8. számú ház elé érkezve, észrevette, hogy vele szembe több tehergépkocsi közeledik. Bene lassított és szabályszerűen továbbhajtott. De egyszerre a megrögzött járó nagy sebességgel haladó kocsi közül az egyik biciklijével együtt elkapta Bene György rendőrmestert, aki magas ívben repült le a kerékpárról és a gépkocsi kereké alá került, amelyek összeroncolták a szerencsétlen embert, aki a helyszínen kiszendvedett. A rendőrség megállapítása szerint a szerencsétlenséget okozó Bucuresti 7290. rendszámú gépkocsit Trébica Oszkár gépkocsivezető vezette.

TUTANKAMEN KÜRTJEI MEGSZÓLALNAK A RÁDIÓBAN. Kairóból jelentik, hogy az ottani rádióállomás rendkívül érdekes hangversenyt tűzött műsorra: megszólaltatja a Tutankamen fáraó sírjában talált bronz- és ezüstkürtöket. A hangversenyt az összes angol és amerikai rádióállomások közvetítik.

Moiseu és Visó között patakba fordult egy autóbusz. Máramarossziget. Saját tud. Az egyik Beszterce-Visó között közlekedő autóbusz, ahogy Moiseut elhagyta, Visó közelében a javítás alatt levő hid mellett álló rögtönzött hídról a patak medrébe zuhant. Az autóbusz balesetnek szerencsére nem volt súlyos kimenetelű, mert az autóbusz utasai, akik között volt dr Piller György máramarosszigeti vizagálobíró is, kisebb horzsolással uszták meg a könnyen veszélyessé válható balesetet.

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:

P. Wimmer Anzelm O. S. M.

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek szépségeit, általában a vallásosság boldogított voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos.

Ára kártyakötésben 80 lel.

Temetések. Özy. Árvay Árpádné szül. kolozsvári Oláh Julianna 69 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése hétfőn délelőtt volt. — Bene György rendőrmester 51 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése kedden délután 4 órakor lesz az Eliade Rádulescu-utca 8. számú gyászhatárolt. (Erdélyi „Concordia”).

A VÁNDORCIRKUSZ KÖZÖNSÉGE A LÁNGTENEGER ÉS A FENEVADAK KÖZÉ SZORULT. Tokióból jelentik: A japán főváros melletti Kamada fontos létszeripari gócpontban meggyulladt egy utazó cirkusz. A lángoktól felbőszített állatok kiszabadultak ketrecekéből és a hét-száz főnyi közönség a lángtenger és a fenevadak közé szorult. A rendőrség és a tűzoltóság hősiességű erőfeszítései kiszabadították a nézőket, miközben tizenötven súlyos égési sebeket szenvedtek. Huszonhat vadállat, köztük négy oroszluán, négy elefánt, két leopárd, egy tigris és egy teve elevenen elégett.

A LÉGVÉDELMI ELŐÍRÁSOKNAK MEGFELELŐEN ALAKITJÁK ÁT DÉS KÖZVILÁGÍTÁSI HÁLÓZATAT. Dé. Saját tud. Dész-benedeki villamos művek szerelői Huber főmérnök irányítása mellett, már négy hete dolgoznak Dész közvilágítási hálózatának átalakításán a légvédelmi előírásoknak megfelelően. A munkálatok pár napon belül befejezést nyernek, amikor is egyetlen gombnyomással a város egész területén a közvilágítási lámpák felgyújthatók vagy elolthatók lesznek.

*** A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr Földes-féle Solvo pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és belfájaldalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lel. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Ha a kőszállító vasúti kocsik fékjei nem működnek jól. Csikszereida. Saját tud. A csikvácsárcsúj kőbányából kisebb vasúti kocsikon szállítják el a kitermelt követ a meredek hegyoldalról. A napokban a munkások öt ilyen kocsit terheltek meg kővel. A kocsik fékjei nem működtek jól és a kicsik nagy gyorsasággal megindultak a lejtőn lefelé. Fodor Lajos, Fodor Albert, Lukács György és Tankó József munkások, akik a kocsikat lefékezni akarták, súlyosan megsebesültek. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy a balesetet kit terhel a felelősség.

Rooseveltné szavalni tanul. Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök neje, jóllehet már kétezernél is több nyilvános beszédet tartott, úgy találja, hogy még további szónoki kiképzésre szorul. Ezért szavaló leckéket vesz Heese Erzsébet szaktanárnőnél, aki elsősorban az elnöknek feltűnően „angolos” kiejtését igyekszik csiszolni.

Ércbányászat a Déli Sarkon. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a déli sarkon rendszeres bányászatot létesítsen, az ott felfedezett ércleletek kiaknázására. Byrd admirális megbízást is kapott egy 200 főből álló expedíció szervezésére azzal a céllal, hogy pontos térképfelvételeket készítsen az ércleletekről és megközelítő számításokat végezzen arra vonatkozólag, hogy mennyi ércre lehet számítani.

A megvadult lovak haláragasztottak egy Ambert. Szatmárról jelentik: Megrendítő szerencsétlenségről érkezett ma jelentés a szatmári ügyészségre. Pusztahidegkut községben Sava Ioan gazdálkodó kétlovas szekerevel a földiekre tartott. A község határában észrevette, hogy az egyik lo hámla kikapcsolódott. Megállította az állatokat, leszállott és hozzálátott, hogy a hibát kijavítsa. Amikor Sava a lovak elé lépett, az állatok valamitől megijedtek. Megvadulva felágaskodtak, majd sebes vágatásba kezdtek. Sava kétségbeesetten megkapaszkodott, a lovak azonban tovább vonzóltak és a szerencsétlen embert továbbtráposzták. A csendőrség távbeszélőn tett jelentése alapján az ügyészség kiadta a temetési engedélyt.

„Ne azt keressük, ami elválaszt, hanem ami egybehoz“

Görög és angol idézeteken s az egyházközség célkitűzésein keresztül: mindig a szeretet. — Megértés a Temesvári gyárvárosi egyházközségben

Temesvár. Saját tud. Rech K. Géza apátplébános, központi esperes, imával nyitotta meg a helybeli gyárvárosi római katolikus egyházközség közgyűlését, amely vasárnap folyt le a gyárvárosi zárdaiskola termében.

Schiff Péter dr. tanár, hitközségi elnök üdvözölte a megjelenteket — tanácsadókat és vendégeket — és megállapította, hogy az egyháztanács nyolcvanhat tagja közül hatvanötven jelentek meg, vagyis a megkívánt ötven százaléknál többen s így a gyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte Wittmann Pál karnagyot, az egyházközség jegyzőjét, hitelesítésére pedig Phillips Mihály és Hollinger Miklóst. A közgyűlés nyelve tavaly a magyar lévén, ezidén németül folytatták le, míg Schiff Péter dr. elnöki bevezetőjét magyarul mondotta el.

A szeretet jegyében induljon az év.

Amikor vagy harminc évvel ezelőtt a helybeli piarista főgimnázium nyolcadik osztályának tanulója volt — mondotta Schiff Péter dr. — s egy pályázatot nyújtott be, görög nyelvből fordítást, jellegű ezt a néhány szót használta: „Nem azért vagyok, hogy gyűlöljek, hanem, hogy szeressek“. Amikor azután egyetemi tanulmányait végezte s főleg az angol nyelvvel foglalkozott, elsőnek egy kis angol gyermekvers került elébe: „Viselkedj másokkal szemben úgy, ahogy akarsz, hogy veled viselkedjenek: s akkor kedves és jó kisfiu leszel és szeretnek“. Mint a történelem tanára pedig, ha az ókor történelmét adja elő, sohasem mulasztja el, megállapításait közölni a gyermekekkel:

— Ti mások vagytok, mint az ókor gyermekei és emberei... Nálunk nincsen bosszúálló istenség. Hozzánk a Megváltó jött, aki a keresztény felebaráti szeretetre alapította Egyházát s ez a szeretet képezi alapját házunknak s életünknek is!

A görög és az angol idézet, az ifjúkor kedves emlékei, a tapasztalat és ész meglátásai és megállapításai — mondotta ezután — mindig a szeretetet domborítják ki. S amikor az egyháztanács most joghatósága ötödik évébe lép és némi jel arra utalna, mintha ez a szeretet tán feledésbe ment volna, meg kell szivlelni, amit Rech apátplébános a közgyűlést megelőző szentmisén, a szentbeszédében mondott:

„Ne keressük azt, ami elválaszt, hanem azt, ami összeköti!“

Kéri tehát az egész egyháztanácsot, a régi egyetértés jegyében folytassa a munkát.

— Az ötödik év kapujára — ugymond — írjuk ki, hogy az előttünk álló esztendőben mindenben meg akarjuk tartani a felebaráti szeretet parancsát!

Az egyháztanács gyönyörű példaadása.

Wittmann Pál egyházközségi jegyző erre az évi jelentést terjesztette elő.

— Az egyházközség működésének tizenhatodik esztendeje a Budapestben tartott harmincegyedik nemzetközi eucharisztikus kongresszus mély benyomásaival indult el — állapítja meg előszörban a jelentés. Az egyházközség Rech apát vezetésével szép számmal volt képviselve az ünnepségeken s azok lelki célkitűzéseit mélyen szívükbe vészték. Az egyháztanácsnak testületi megjelenése az év során előfordult egyházi ünnepségeken a szentmisén, a tagoknak a szentiségekhez való járulása és alkalmazkodása az Egyház előírásaihoz: családban és kinn az életben egyaránt — a jó példaadás mély benyomását keltette.

Nyílt és töretlen hitvallást adtak — ugymond a jelentés — hitünkhöz való hűségünkről és ragaszkodásunkról; az eucharisztikus kongresszus célkitűzéseit megszivleltük s a Katolikus Akció s egyházközségünk szolgálatába állítottuk“.

Az évi jelentés megemlékezik ezután az elhunyt XI. Piusról, az enciklikák, a missziós tevékenység a római kérdés megoldásának és korszakalkotó irányítások nagy pápájáról, valamint XII. Pius trónraléptéről. Az új Szentatya jelemondta — Opus iustitiae pax — szellemében kíván az egyházközség is dolgozni.

A magyar és németnyelvű katolikusok békes együttléte az egyházközség választmányában is visszatükröződött. Csak a múlt hónapban mutatkozott feszültség, amely újságcikkekben nyilván-

nult meg, ám a hitközség nyugodtan kívánja bevárni a püspöki főhatóság döntését. A nehéz időkben is sikerült az anyagi egyensúlyt megtartani. A hívek áldozatkészsége folytán jelentősen megnagyobbodott a plébániatemplomban tervezettoltár építésére szolgáló alap, a templom ablakainak egy részét renoválták, kiegészítették az orgonát és támogatásban részesítették a katolikus iskolákat.

Az egyházközség választmánya, mely tizenöt magyar és tizenöt német tagból áll, Schiff Péter dr. elnöke alatt a legnagyobb lelkiismeretességgel vitte az ügyeket. Wittmann Pál által írott jegyzőkönyvek hű tükröt adják ennek a tevékenységnek. Lázár László alelnök és Risztics György dr. ügyész mindenkor értékes és szakzerű tanácsal álltak rendelkezésre. A különböző bizottságok is, amelyek egyforma számban állnak magyar és német tagokból, feladataiknak mindig megfelelték. Az iskola Réch apát elnökletével feladatait magaslatán áll.

A Schiffer István vezetésével működő adókövető bizottság 3579 egyházközségi tagot adózott meg. Időközben elköltözések és törlések voltak, úgy hogy 3391 tagra 685.200 leányi hitközségi adó esett. Ennek 72,5 százaléka folyt be. Az adófelülbiztosítást Meiszner Vilmos elnökletével lelkiismeretesen bírálták el. Kötelességüket tel-

jesítették az egyházközségi iroda — Liskay Gyula pénztárossal és Gieszer Ágoston könyvelővel — a rendezőbizottságok s az egyházközségi hagyatéki házak kezelésére, Lőrincz Elek és Kathrein János gondnokkal. Megemlékezik a jelentés az elhunyt Bittó Ferenc választmányi tagról s az igen tevékeny Boden Ottó pénztáros haláláról. A Gyárvárosból való elköltözés folytán a választmány Szaboloczy Géza, Imets Lajos és Franzer Károly tevékeny és értékes tagjait veszítette el — az év során a választmányba Décsy Lajos, Kopácska Pál, Morovitz Lajos, Neurohr Antal és Vince Péter azelőtti póttagok kerültek. A választmány így teljes számú, ellenben az egyháztanács a négy év előtt tartott választás óta száznál nyolcvanhat tagra olvadt le, a választmány tizenkét póttagjából is már csak négy maradt. Utal végül a jelentés az egyháztanács választásának püspöki intézkedés folytán való elhalasztására és arra, hogy Uray József káplán németperegi plébánosról történt kinevezése folytán Hönig József gyárvárosi születésű káplán került a plébániára s megemlékezik Rátkay Istvánnak — Rátkay Mihály egyházközségi tag fiának — szép primíciainnepségéről.

Férfizárndoklat — katolikus nagygyűlés

A jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette, hasonlóan Liskay Gyula pénztári és Spahl Vilmos ellenőri jelentését s megadta a felmentvényt. Schiff Péter dr. elnök erre bejelentette, hogy egy indítvány érkezett be, amelytől azonban időközben visszavontak s így a közgyűlés tárgya kimerült. Felhívta a tagok figyelmét a május 7-én rendezendő máriaradnai zárndoklatra: az egyházközség ezidén se maradjon mögötte az eddigi feltűnést keltett impozáns arányú részvételének. Felhívta a figyelmet a június végén és július elején Csikseredán és Csiksomlyón rendezendő Katolikus Nagygyűlésre is, amelyről bizalommal mélyreható irányításokat hozhat mindenki magával.

Az egyháztanács Rech apátplébános vezetésével imádsággal zárta a közgyűlést.

SPORT

Behozhatatlanul vezet a Venus az A) ligában

A Nemzeti Bajnokság A. ligájában sima és meglepetés nélkül forduló bonyolítottak le. Egyedül a Rapid FC döntetlenje a fővárosi diáccsapatnál jött váratlanul. A bajnokjelölt Venus ismét győzött és behozhatatlanul vezet a bajnoki táblázaton.

A forduló részletes eredményeit a következők:

Venus—Kárpát FC 2:0 (1:0)

Nagybánya. 3000 néző. A mérkőzés hőse Bodola volt, ő rugta mindkét gólt is.

Juventus—Kinizsi 5:3 (4:0)

București. 4000 néző. Az első félidőben állandó fölényben volt a hazai együttes. Szünet után már hiába igyekezett a Kinizsi. Góllövők: Praszler (3), Oana és Dunareanu, illetve Thierjung, Klimek és Szilárd.

Ripensia—Victoria 4:1 (1:1)

Temesvár. Ismét formába jön a proficsapat. A Victoriában nem játszottak a Cociuban fivéreik. A gólokat Marcu (2) és Dobai (2), illetve Felcan II. (11-esből) szereztek.

AMTE—UDR 4:0 (0:0)

Arad. A hazai csapat biztosan nyert Reinhard (2), Léb és Perneký góljaival.

Tricolor—Gloria 3:1 (1:0)

Ploesti. 4000 néző. A Tricolorban már játszott a cseh Bartunek. Góllövők: Kovács I., Kovács II. és Bartunek, illetve Fried.

Rapid FC—Sp. Studentesc 1:1

București. Izgalmas és változatos mérkőzés után döntetlenül zárult a találkozó. A gólokat Auer illetve Ghica Popescu lőtték.

B. ligában:

Nagyvárad: NAC—Craiu Iovan 6:0 (1:0). Főlényes győzelmet aratott a hazai együttes. Juhász középfedezet válogatott formát játszott ki. — Crisana—HTV 4:0 (0:0). A mérkőzés elején a nagyzebeniek támadtak, de szünet után a Crisana fiataljai lelépték őket.

Szatmár: Olimpia—Törekvés 3:1 (1:0). Az Olimpia sokszor durvasággal igyekezett ellenszövízni a nagyváradai csapat technikai fölényét.

Temesvár. TMAC—Unirea MV 6:1.

Monopol—Tricolor 3:1.

Soimi—Minerul 2:0.

Unirea Tricolor—Franco Romana 3:0.

Prahova—Mocionrita 5:1.

Nagykároly: Victoria—Mures 2:0. A B. liga mérkőzéseinek egyetlen nagy meglepetése.

Kerületi bajnokságért:

Nagyvárad: Makkabea—NSC 3:1. A szalontai csapat durva játékának a következtében az egyik Makkabea játékost kórházba kellett szállítani.

Nagyszalonta: Vestul—Törekvés (Szalontai) 3:2 (2:0).

Külföldi sporteredmények

Magyar nemzeti bajnokság:

Mint Budapestről jelentik: A magyar Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulójára nem hozott meglepetést. A nagycsapatok közül egyedül a Hungaria ért el a nagy csapatok méltó győzelmét. Az Újpest és a Ferencváros csak nagy küzdelem után tudott egy gólos győzelmet aratni ellenfelei felett.

Részletes eredmények a következők:

Újpest—Elektromos 3:2 (2:0). Nagyon kemény és élénk küzdelem. Góllövők: Vincze, Zeengellér, Ádám, illetve G. Tóth, Sághy.

Ferencváros—Kispest 3:2 (2:0). A mérkőzés Kispesten került, mint pályavaató bajnoki mérkőzés lebonyolításra és igen nagy küzdelem eredményezett.

Nemzeti—Phöbus 2:1 (1:0). Pálya két góllalra a Phöbus Gombkötő 11-esből elért góljával tudott csak válaszolni.

Hungaria—Taxisok 6:0 (4:0). A Hungaria fiataljai pompásan állották meg helyüket.

Szeged—SSE 4:0 (1:0).

Budafok—Bocskai 4:1 (3:0). A Budafok első félidő kilencedik percéig már 3:0-ra vezetett Hidasí góljaival, majd Borhi rugott újabb gólt. Az utolsó percben Kristóf szepített az eredményen.

Szolnok—Zugló 4:1 (2:1). Kolláth 2, Korom, Ferenczy (öngól), illetve Sárvári a gólszerzők.

KÖZGAZDASÁG

Jegyzékek, üzleti könyvek, nyugták, elismervények illetéke

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap április 1-iki száma közli azt a rendeletet, amely az érvényben lévő pénzügyi illetéktörvénynek számos cikkét megváltoztatja és az érvényben volt illetékeket felemeli. A fontosabb illetékváltozások a következők:

Jegyzékek, borderouk illetéke:

101—1.000 leig 2 lei
1.001—10.000 leig 3 lei
10.001—100.000 leig 10 lei

Üzleti könyvek illetéke, ívenként 5 lei, szövetkezetek üzleti könyvei illetékmentesek. A

Patenta Fixa I—VII. osztályába sorozott kis-kereskedők és kisiparosok nem kötelesek üzleti könyveket vezetni. Minden társas-cég a naplón, leltárkönyvön és másolókönyvön kívül illetékezett főkönyvet is köteles vezetni.

A nyugták, elismervények és pénz átvétel igazoló iratok, nyugtával egy illeték alá eső iratok új illetékei:

100—10.000 lei összegig 2 lei
10.000—50.000 lei összegig 7 lei
50.000—100.000 lei összegig 14 lei
100.000 leien felül minden 100.000 leies összeg után 5—5 lei.

Hogyan töltsük ki a városi adó és illetékvallomási íveket

Ismereti dr Lengyel Zsigmond ügyvéd, a Nagyváradi Háztulajdonosok Szövetségének ügyvezető elnöke

A város pénzügyi kivetési osztályának a megkeresésre és részben a kivetési osztály által megadott tájékoztató felvilágosítások alapján városunk adófizető polgárainak a figyelmét a következőkre hívom fel:

1. A város pénzügyi osztálya kerületenként különböző színekben, kétféle vallomási ívet bocsátott ki.

Az egyik a háztulajdonosok, a másik pedig a bérlők bevallási adatai tárgyában kér felvilágosításokat.

a) A háztulajdonos a neki szóló vallomási ív I. részében a házban bármely helyiséget, akár milyen minőségben használó személyeknek a neveit, a foglalkozásaikat, a használt helyiségek számát, a bérlő által befizetett bruttó bért és a háztulajdonos által használt helyiség bérértékét írja be.

Itt tehát az a háztulajdonos, aki maga is a házban lakik, vagy abban valamely helyiséget üzlet, ipar vagy más célokra használ, a saját személyére vonatkozó adatokat is tüntesse fel. A bérlőknél és önmagánál is csak a családfő nevét kell feltüntetnie.

Az I. rész utolsó rovatában eszközrendelő a tulajdonos és a bérlők aláírása.

A vallomási ív II. részében a háztulajdonos az általa a házban használt lakás, vagy egyéb helyiségre, továbbá az egyéb adózás alá eső adótárgyakra vonatkozó adatokat írja be. Ilyen egyéb adótárgyak a házi cselédek, cégek, kutyák, lovak, a járdába vágott pincevilágításra szolgáló ablakok stb.

b) A bérlők a nekik szóló vallomási ív I. részében lényegileg teljesen azonos kérdésekre felelnek, mint a háztulajdonosok a vallomási ívük I. részében.

Kereskedők és iparosoknál mindkét vallomási ívben fel kell tüntetni a foglalkozásnak a helyiségben megkezdése évét, hónapját és napját.

c) A háztulajdonosi ív III. része teljesen azonos a bérlői vallomási ív II. részével. Ebben a részben a várossal szemben fennálló közmunkaszolgáltatásra vonatkozó adatokat kell bejegyezni.

Ki kell tüntetni az egyes rovatokat és választani kell abban a tekintetben, hogy a közmunkát természetben (szekérrel vagy munkaeszközökkel), vagy pedig ezek megváltása útján kívánja-e az illető munkára kötelezett eszközölni. A választás az aláírásnak a megfelelő rovatában való bejegyzése útján történik.

1. Közmunkaszolgáltatásra van kötelezve, a város területén, beleértve a szőlőhegyet is, minden férfi, aki 21-től 60 éves életkorban van.

Tehát vallomást tartozik tenni minden a fenti korú férfi háztulajdonos és bérlő, ezeknek a férfi családtagjai, albérlői és általában bármely személy, aki a valamelyik lakásban lakik.

A tényleges katonák és a városi orvosi hivatal bizonyítványa tanúsága szerint munkára képtelen gyengélkedők felmentésüket kérhetik.

2. Ugy a háztulajdonos, mint a bérlő, ki-ki a

saját vallomási ívét 8 lei kincstári és 1 lei repülőbéllyel köteles ellátni.

Ezenkívül a közmunkaszolgáltatásra kötelezett minden adózó a saját ily tárgyú vallomása után külön-külön a fenti bélyegeket köteles leróni.

Az előírt fenti bélyegek le nem rovása a vallomási ív semmisségét, a kivetésnek hivatalból eszközölését és súlyos bírságokat von maga után.

3. Az egy házban levő esetleges több bérlet, például lakás és bolti helyiség, vagy műhely bérlete esetében is csak egy vallomási ívet kell beadni. Ha ellenben a lakás és az egyéb bérletek külön házakban vannak, akkor a vallomásokat is külön-külön kell beadni.

4. Az ingatlanl kapcsolatosan álló városi adókat és illetékeket 5 évi időtartamra vetik ki, tehát minden adózó a legnagyobb gondot fordítson úgy a vallomási ív kitöltésére, mint a kiszabandó adók és illeték pontos és méltányos megállapítása ellenőrzésére, mert a most kivetett adó és illeték öt éven át fogja terhelni.

5. Az adókivetési jegyzőkönyvek, (proces verbálok) kézbesítése esetében az átvételi elismervényen, vagy a jegyzőkönyv III. példányán mindenki írja fel a kézbesítés évét, hónapját és napját és ugyanezt írja fel a neki kézbesített példányra is.

6. Az adómegállapítás ellen a jegyzőkönyv kiadás napjától számított húsz nap alatt lehet beadni a fellebbezést a polgármesteri hivatalhoz.

A fellebbezéshez ajánlatos hozzátartozni annak az okmányoknak a másolatát, amelyre a védekezést alapítják.

(A Háztulajdonosok Szövetségének a tagjai a fenti összes kérdésekben díjtalan felvilágosításokat nyerhetnek a Cosbuc-utca 4. sz. és Avram Iancu-u. 13. sz. irodáiban, de a legutolsó tagsági díj befizetését igazolnunk kell.)

Nyolcszáz ezer leies segély folyosítását helyezte kilátásba Csikszereda város részére a munkaügyi miniszterium

Csikszereda. Saját tud. A városházától kiinduló és a görögkeleti templomig nyúló sugárút, mely a város szívében halad keresztül, sáros, gödrös felületével egyik legnagyobb szépséghibája a városnak. A költségvetés rendes bevételei nem engedték meg, hogy ennek az útnak a rendbehozására előirányozzanak nagyobb összeget. Szász Gerő polgármester emlékirattal fordult a közmunkaügyi miniszteriumhoz és kérte, segély címén engedélyezzen 800 ezer leit. A gyulafehérvári királyi székhely tartóság útján a napokban érkezett meg a miniszterium válasza, mely kéri a város vezetőségétől a végrehajtandó szabályozási munkatervet, melynek alapján nem zárkozik el a szükséges segélyösszeg utalványozásától.

Kinevezték a nemzeti munkavédelmi bejelentéseket felülvizsgáló bizottság tagjait

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap közli azt a nemzetgazdasági miniszteri rendeletet, mellyel a nemzetgazdasági miniszter kinevezte az egyes tartományok ama bizottságait, amelyek a nemzeti munkavédelmi törvénnyel kapcsolatos bejelentéseket vizsgálják felül. Erdély és Bánát területén a következő bizottságok működnek:

Szamos-tartományban Kolozsvár székhellyel: Ing. Constantin Petrovici iparfelügyelő, elnök. Augustin Mazzuci kereskedelmi felügyelő, alelnök Aurel Santion és I. Chirila munkaügyi vezérfelügyelő.

Mures-tartományban Nagyszeben székhellyel: L. Moldoveanu iparfelügyelő, elnök Silviu Craciunas alelnök és A. Gherman munkaügyi felügyelő.

Temes-tartományban, a temesvári kerületben: Liviu Faur iparfelügyelő, elnök; Iuliu Ilincea ker. felügyelő, alelnök; dr. R. Secosan és Gh. Botez munkaügyi felügyelő. Az aradi kerületben: Traian Trimbitioni iparfelügyelő, elnök; Brutus Pacuraru, dr. Tiberiu Vuia és C. Pacuraru munkaügyi felügyelő.

Bucegi-tartományban, a brassói kerületben: Al. Hossu elnök, dr. N. Gologan, Bujor Teculescu és V. Bediteanu munkaügyi felügyelő.

A bizottságok működésüket azonnal megkezdték.

MÁRCIUSI INDEX SZÁM: 39.97. Bucurestiből jelentik: A Statisztikai Hivatal hivatalos adatfelvételei szerint márciusban a megélhetés átlagban két ezreléssel drágult. Az élelmiszerek árában átlagban négy ezrelékes drágulást állapít meg az adatfelvétel. Mivel a többi cikkek árában nincs lényeges változás, a megélhetés általános drágulása két ezrelékes. Az Argus indexe szerint a március 31-iki megélhetési index (1916 augusztusához viszonyítva) 39.97, a februárvégi 39.92-vel szemben. Ez a héthónapos emelkedés szintén két ezrelékes drágulásnak felel meg.

Arcárhiedetések

Lakás
szavanként 3 lei

Kiadó
2 szoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Érdeklődni: Nagyváradi, Sar. Take Jonescu 23.

Állást nyere
szavanként 2

Önállóan
dolgozó masamódnót azonnalra alkalmaz az Elit-kalapszalonn, Nagyváradi, Banca Nationala mellett.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Eladó
2 1/2 x 1 1/2 méteres szarvasajtó. Nagyváradi, D. Cantemir 32.

Spárgatövek,
előrangú minőségben kaphatók Horváth Arpad szőlőjében. Nagyváradi, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén.)

Gyerekkocsi
modern, mély, jó állapotban, jutányosan eladó. Nagyváradi, Str. Pasteur 47-b.

PUHA ÓLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Különféle
szavanként 3 lei

Fizető
vendégnek mennék jobb családhoz, hegyes, erdős vidékre, ahol szabadfürdő van. Ajánlatokat „Tiszviselőné” jelzésre a kiadóba.

XII. PIUS PÁPA arcképe szép kiállításban, nagy alakban, kartonra nyomva megjelent. Portóval együtt mindössze 30 lei. Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján is.

LEGUJABB

Megegyezés a horvát önkormányzat kérdésében

Belgrádból jelentik: Belgrádi beavatott körök szerint hétfőn vagy kedden létrejön a megegyezés Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök és Macsek horvát vezér között. Ugy találják, hogy ez a megegyezés döntő tényezője lesz a szerb és horvát nép közötti viszony további kialakulásának.

E hírek szerint a horvátok által lakott szarvati bánorságot egyesítik a tengeremléki bánorsággal és ezzel egy négy és félmillió lakosú horvát lakosságú területet alkotnak. Ez a terület hasonlóan ahhoz, amelyet a horvátok az 1868. évi magyar törvény alapján élveztek. Az autonómia kiterjeszkedik mindazokra a belügyi, igazságügyi, gazdasági és kulturális kérdésekre, amelyek nem érintik az országos érdekeket. A többi ügy közös lesz.

A megegyezés ezekre a kérdésekre általában még nem létezik. A részletek tekintetében most folynak a tárgyalások; így a határokat pon-

tos megállapítása, vagyis az illetékesség kérdésében.

Az autonómia törvényt már nem a jelenlegi kormány, hanem egy kis-közlési kormány fogja megszavaztatni. Ebben a jelenlegi kormány párt és a horvát parasztpárt vesz részt. A nagy-közlési kormány megalakítása a jelek szerint nem sikerült. Ennek a tervnek különben Cvetkovics miniszterelnök sem volt híve, de más nehézségek is merültek fel.

A horvát kérdés rendezése után Jugoszlávia szakít semleges politikájával.

Genfben jelentik: Itteni körök szerint a most kialakuló európai politikai akció legfontosabb jeles eseménye az, hogy Jugoszlávia, a szerb-horvát kérdés végleges rendezése után Jugoszlávia már új államszerkezetével szól bele az európai ügyekbe. Genfben úgy tudják, hogy a horvát kérdés rendezése után Belgrád feladja semleges és erőteljesen kifejezett állásfoglalásának.

Roosevelt üzenetének visszhangja

Az angol sajtó nem bízik az üzenet gyakorlati eredményében

Londonból jelentik: Az angol sajtó türelmetlenül várja a német és az olasz kormányok a Roosevelt üzenetére adandó válaszát. A válasz elé nem nagy derűlátással tekintenek és azt hiszik, hogy az elutasító lesz. A londoni lapok egyébként úgy tudják, hogy a német és az olasz válasz tekintetében Göring és Mussolini már megegyeztek.

Roosevelt, az angol lapok szerint, ha mostani javaslata eredménytelen lesz, akkor aziránt tesz lépéseket, hogy tíz vagy huszonöt éves fegyverszünetet hozzon létre. Az angol sajtó nem számít arra, hogy Roosevelt üzenetének bármilyen gyakorlati eredménye is lehessen. Maga Roosevelt is kijelentette a Newyorkban tartott sajtóértekezleten, hogy ő csak a postamester feladatát végezte. Washingtonban úgy tudják, hogy ha az üzenet nem is von maga után konkrét tárgyalásokat, de mindenesetre eredményes eszmecsere megindítója lehet.

Németország gyanakvással fogadja az Egyesült Államok kezdeményezését.

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz Roosevelt üzenetével foglalkozva kifejti, hogy Németország-

nak a multakon okulva teljes joga van gyanakvással fogadni az amerikai elnök táviratát. Az Egyesült Államok állandó németellenes politikát folytat és bátorítja azt a bekerítési politikát, amelyet Anglia és Franciaország most már nyíltan tervez Németország ellen. A lap a továbbiakban azt írja, hogy Amerika nem változott a békeszerződések előtti idő óta és Rooseveltnek ez az új reklámja semmi eredményt sem fog elérni.

Más berlini lapok újabb agitációnak nevezik Roosevelt üzenetét és azt írják, hogy a háború alatti bűnét Amerika most újabb bűnnel akarja tetézni.

Newyorkból jelentik: A vasárnapi lapok részletesen közlik azokat a megjegyzéseket, amelyeket a német sajtó fűz Roosevelt üzenetéhez. A Newyork Times szerint Roosevelt üzenetével csak azt a látszatot akarja megcáfolni, mintha Amerika háborúra uszítana.

Brüsszelből jelentik: A belga sajtó tartózkodóan viselkedik Roosevelt üzenetével szemben. A Nation Belge azt írja, hogy az Egyesült Államoknak az európai ügyekbe való beavatkozása ritkán jelenthet jót.

Egységes magatartásra készülnek a kommunista ellenes egyezmény aláírói

Rómából jelentik: Mussolini és Hitler vasárnap több ízben telefonbeszélgetést folytattak a Roosevelt táviratára adandó válasz kérdésében. Illetékes körök úgy tudják, hogy a német és olasz választ Roosevelt üzenetére két-három napon belül megszövegezik. Azt is tudnivaló, hogy sem az olasz, sem a német válasz nem lesz kifejezetten elutasító jellegű, hanem vala-

milyen formában kitérnek a határozott válaszadásra.

Az olasz és a német kormány vasárnap érintkezésbe lépett a burgosi kormánnyal. Rómának és Berlinnek az a szándéka, hogy Kominternellenes szövetség tagállamai egységes magatartást tanúsítsanak az elnök üzenetével szemben.

Anglia és Franciaország a Szovjet védelmi szövetségbe való bevonásáról tárgyal

Párizsból jelentik: Anglia, Franciaország, valamint a Szovjet között lázasan folynak a tárgyalások, hogy a Szovjetet bevonják a támadás elleni szövetségbe és hogy a Szovjet támogatását megszerezze Lengyelország és Románia számára. A Szovjet-támogatás tervéhez Lengyelország és Románia még nem adták meg hozzájárulásukat.

A tervek szerint a Szovjet feltételes, fakulta-

tív és közvetett kötelezettséget vállalna Lengyelországgal és Romániával szemben. A feltételes kötelezettségvállalásnak az volna a jelentősége, hogy a Szovjet csak ellenséges támadás esetén nyújtana segítséget Lengyelországnak és Romániának. A fakultatív kezesség azt jelentené, hogy a Szovjet mielőtt segítséget nyújtana, megkérdezi, hogy milyen okból kéri a segítséget az illető állam. Te-

hát ez a segítségnyújtás nem lenne automatikus jellegű. A közvetett segítségnyújtás alatt azt értik, hogy a Szovjet háború esetén csak hadianyaggal és nyersanyaggal sietne a megtámadott állam segítségére. Tehát katonai csapatok küldéséről szó sincs. A francia és angol terv szerint Románia és Lengyelország ezzel szemben semmire se kötelezné magát és semmiféle garanciát sem vállalna a Szovjetért.

Törökország bevonásának szükségességét hangsúlyozza a francia sajtó.

Francia kormánykörök véleménye szerint a támadást megakadályozó szövetség létrejöttének egyetlen akadály az, hogy még nem ismerik teljes mértékben Ankarának és Moszkvának a véleményét. Pedig a szövetség létrejöttének sikere függ a két állam magatartásától.

A Petit Parisien szerint Törökországnak feltétlenül be kell lépni a szövetségbe és a francia-orosz szerződésbe is új életet kell önteni. Az Exelsior szerint Moszkva csak közvetett segítséget nyújt támadás esetén a veszélyeztetett hatalomnak és az illető állam csupán pénzellenzolgáltatásra köteles.

A Matin szerint Románia egyetért a kérdésben a nyugati nagyhatalmakkal, de Lengyelország még semmi választ sem adott.

Göring és Mussolini tárgyalásai

Rómából jelentik: Göring marsall, porosz miniszterelnök vasárnap délután másfélóra hosszáig tárgyalt Mussolini olasz miniszterelnökkel. A vasárnap délutáni tárgyalással Göring római látogatásának hivatalos jellege véget ért és a porosz miniszterelnök a hétfő délutáni elutazásáig mint magánember tartózkodott az olasz fővárosban.

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár vasárnap este Ostmarkba utazott, hogy személyesen ellenőrizze a német hadsereg ujoncainak ottani kiképzését.

Spanyol csapatösszevonások Tangernél, a marokkói határon

Londonból jelentik: Hétfőn olyan hírek terjedtek el az angol fővárosban, hogy Tanger nemzetközi területének határára 12 ezer főnyi részt spanyol, részint spanyol-marokkói hadsereget összpontosítottak.

Olaszellenes merénylet Tuniszban

Rómából jelentik: A Stefani iroda tuniszi jelentése szerint vasárnap vakmerő revolveres merénylet következett el a tuniszi olasz színház közönsége ellen. Ismeretlen tettesek öt revolverlővést adtak le a színházból kitóduló közönségre. A revolverlővések két olaszt súlyosan megsebesítettek. A tuniszi olasz kolónia a legnagyobb felháborodás hangján tárgyalja a merénylet részleteit.

Két személyvonat egymásba rohant Indiában 25 halálos áldozat

Londonból jelentik: Londoni lapjelentések szerint súlyos vasúti szerencsétlenség történt Indiában. A Dakkából kiinduló vonat Kalkuttától 66 mérföldre Naadja állomáson összeütközött egy másik személyvonattal. A szerencsétlenségnek 25 halálos és 26 súlyos sebesült áldozata van.

Teleky és Csáky elutazott Rómába

Budapestről jelentik: Gróf Teleky Pál magyar miniszterelnök, gróf Csáky István külügyminiszter és kíséretük hétfőn reggel 7 óra 20 perckor elhagyták a magyar fővárost és elindultak Róma felé. A magyar kormányelnököt és külügyminisztert a budapesti pályaudvarra kikísérték a budapesti olasz követség tisztviselői, valamint a budapesti fascio tagjai. Da Vinci gróf budapesti olasz követ gróf Telekyyvel és gróf Csákyval együtt utazott Rómába.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT